ND
3363
.A1
P6
1551
CRRS
RARE

Centre for Reformation
and Renaissance Studies
Library

Victoria University
in the University of Toronto

Joseph S. Christopher

1846

Die Poorte oft dore des eewighen leuens/ Inhoudende seer schoone oeffeninghen vanden leuen ende lyden ons Heeren Jesu Christi/ ghedeelt op elckē dach vander weken met uren ende tyden. Ende is een deuoet boecxken seer profytelyck voor alle goetwillighe menschen/ gheestelijcke ende weerlycke/ die begheerte hebben inden wech der duechden voorts te gaene/ ende die suyuere ende onbeulecte voetstappen ons salichmakers Jesu Christi nae te volghen.

Psalm. C.xvij.

Dit is die Poorte des Heeren/ dye rechtueerdighe sullen daer in gaen.

Gheprint tot Louen inde Borchstrate inden [illegible] by Anthonis Marie Ber[illegible]n boecprinter. Int [illegible]n. M.D.ende.IJ.

[illegible] ende Priuilegie

Het is toeghelaten ende ver-
boden vander K. M. wegen alle
andere printers eñ boecvercoo-
pers dit teghenwoordich boeck-
ken ghenaemt / Dye Poorte oft
dore des eewighen leuens / niet
nae te printen oft doen printen
dan alleen by Anthonis Maria
Bergaigne oft een ander diet hẽ
belieuen sal te doen doen / op de
verbuerte van vijftich Karels
guldens ende de confiscatie van
de boecken / duerende den tijt vã
twee Jaren. Ghegheuen
tot Bruessel den derden dach vã
Nouember. Anno duysent vijf-
hondert eñ vijftich.
Onderteekent. J. de Latorre.

Die Poorte oft döre des eewighen leuens / Inhoudende seer schoone oeffeninghen vanden leuen eñ lijden ons liefs Heerē Iesu Christi/ ghedeelt op elcken dach vander weken/ ierst beghinnende opdē maendach.

Des maendaechs vroech.

O Edele ziele eñ bruyt Chri
sti ontspringt met vlijtic-
heyt wten slaep / eñ ouer
denct met danckbaerheyt/
hoe dat die almoghende Ieremi.
Godt vander eewicheyt xxxi.
v lief gehadt heeft / eñ in
bequamer tijt ghescapen een redelijcke cre Gene.i.
atuere nae zijn Goddelijcke beelde ende ge
lijckenisse/ op dz ghi niet lief hebbē en soudt
dan alleen den ghenen / wiens beeldt ghy
in v seluen vindt. Hy heeft v vercoren voor Ozee.ij.
zijn bruyt ende ghetrout int gheloone / hy
heeft v gheghenen tot eender morghen ga
ue dye werelt met al haer cyraet / op dat Psal.viij
ghi hem daer door soudt leeren kennen.
Hy heeft v beloeft/ die erfenisse sijns rijcs /
dat ghi die nae deser tijt soudt moghen be-
sitten / Hy heeft v gheghenen zijn ouerste Psal.xl.
princen(die heylighe enghelen)te dienste.
Hierom o siele bekent v edelheyt / eñ leert

A ij ver-

verstaen wat dat is/vander eewicheyt be-
mint gheweest te sine van so hoochweerdi
ghen Godt ende tot een kint der gracien
wtuercoren te sine buyten uwen wetene
ofte verdiensten / alleen wt zijn eewighe
goetheyt en̄ liefde die hy niet langher en
mocht verberghen/maer moeste die thoo-
nen in te scheppen redelijcke creaturē die
zijn oueruloedighe goetheyt souden ghe-
bruycken/nochtans in hem seluen niet ver
mindert. Ende leert te werck stellen v ghe
schapen verstant om te bekennen hoe dat
ghi eewich zijt gheweest in dat Goddelijck
herte (weselijc maer niet creatuerlijck) En̄
hoe dat v Godt doen mochte ghebruycken
na sinen wille en̄ ghenuechte buyten v ghe
schapen wetenheyt/want ghy doen ghee-
nen wille oft verkiesen en hadt / ghy en
waert niet / noch ghy en vermoecht niet/
maer ghi waert alleen een ongheschapen
wesen in Godt. Ende want ghi dit nv met
Godt verstaet / soo en wilt voortaen niet
meer willen oft v seluen suecken/ wāt ghy
en zijt/noch en vermoecht niet meer / dan
ghy doen en moecht / maer in Godt alleē
vermoechdi alle dinck/en̄ daerom is Godt
die wercman/so hoort hem alleen dye eere
toe / Ende al eest dat Godt gheen profijt
van onsen wercken en heeft/(want al dat
wy doen moghen dat hem in ons beha-

ghet/

ghet / dat moet hy al te mael gheuen door
zijn gracie / nochtans is hi onsprekelijcken
goet dat hy dye wercken eens menschen
dye hem puerlijck lief heeft / ende meynt /
loonen wil al oft alleen zijn eyghen werc-
ken waren. Hier om o edel ziele leert ghe
stadelijck wederkeeren met liefden in dye
eewighe ongheschapen liefde / ende inden
oorspronc daer ghi wtgheuloten sijt / op dat
ghi wt aenmerckinghe van dien onbegrij
pelijcken brant der liefden mocht onstekē
worden om zijnder liefden een luttel te ant
woorden / ende alle dinck te doen ende te
laten ende te lyden om soo hooghen ede-
len ghetrouwen liefhebber / ende weest
hem ghetrou ende dancbaer / alsoo dat ghi
in alle dinghen soect ende meynt zijn glorie
eere ende wel behaghen. Och wanneer
sal dit wesen / O suete Heeere Jesu helpt
my / want ick en can niet ghecomen om
v alleen te soecken ende lief te hebben / in
v te hopen ende te rusten / ten si dat ghy
my daer toe helpt / Och treect mi doch wt
allen gheschapen dinghen inden edelen oor
spronck stadelijcken met liefden weder te
keeren / daer ick wtgheuloten ben / O suete
Heere helpt mij ende maeckt my doch be-
quame daer toe / want ick en can v nyet lie
uer ghehebbē dā ghi mi en verleeēt / och dit
is mijn wterste begheerte eñ hoochste ver

 langhen

langhen/dat ick daer toe mocht comen/ eñ dat alleen om dat ick weet dattet uwē wille is / eñ dat ghy van my begheert dat ick my seluen ende alle dinck sal wtgaen/eñ alleen met liefden rusten in v/ want niemant mijn ziele en mach versaden dan ghi alleen o suete Jesu.

¶ Ten acht vien denct.

Ouerdenct doch met innigher herten/ hoe dat Godt almachtich aensiende die ellendicheyt sijns volcks/ inde welcke si ghecomen waren ouermits die sonde van Adam/beweecht is gheweest met bermhertichept/ende heeft hem gheweerdicht ... te verlossen van dye macht des viants / ende hoe dat hi om dit hooghe werck te volbrenghen wtuercoren heeft die weerdighe gloriose maecht Maria / op dat hi van haer soude aennemen die menschelijcke natuere / Hoe dat si ontfanghen is sonder erfsonde ende ghehevlicht in haers moeders lichaem/veruult met alle gracien ende benedictien.hoe dat si wonderlijck is gheboren / eñ ten harē drij iaren gheoffert indē tēpel daer si opwassende was in alle duechden / ende heeft den oppersten coninck behaecht / dye welcke is doorschoten metten strael haerder liefden om een bruyloft te makē sijnen sone/ Die sone Gods wort droncken van haerder minnen eñ liefden om haer te hebben

ben tot eē moeder/die heylighe gheest wort
beweecht om dat werck te volbrenghen
eñ haer te trouwen tot eender bruyt. Aen-
merct neerstelijc haer duechden ende haer
heylicheyt van leuen/ende leert die naeuol
ghen nae v vermoghen eñ bidt haer dat si
voor v biddē wil haren eenighen sone/dat
ghy oock gracie moecht vercrijghen ende
vinden in zijnder Goddelijcker teghēwoor-
dicheyt/ouermidts haer verdiensten/door
welcke gracie ghi mocht wassen in zijnder
liefden/eñ wt dier liefden voort gaen in wa
rachtigher ootmoedicheyt/eñ also voortbrē
ghen salighe vruchten der goeder wercken
tot zijnder Goddelijcker eeren. Amen.

Ten neghen vren.

Ouerdenct mz innicheyt ws herten/ hoe dat dye enghel Gabriel vā godt ghesonden is inder stadt van Nazareth tot een maghet dye ten houwelijck ghegheuē was eenē man Luce.i.

man die ghenoemt was Joseph. Aenmerct
hoe dat die heylighe drynuuldich; daer tegē
woordich is gheweest verwachtende dat
consent Marie, hoe dat die sone Gods ghe
toghen ouermits haerder ootmoedicheyt
haestelijck heeft afghestelt die coninclijcke
croone zijnder glorien/ ende hem verblijdē
de als een ruese om te loopen den wech on
ser verlossinghe is neder ghedaelt vanden
stoel zijnder moghentheyt in dat lichaem
der onbeulecter maget Marie / begheren-
de gherekent te wesen onder die kinderen
van Adam/ Nochtans blijuende een mettē
Psalm. xviij. vader/dat hi was / ende aennemende dat
hy niet en was/ dat is onse sterfelijcke na-
tuere met allen ongheuallichedē den welc
ken hi onderworpen was sonder alleen de
sonde. Aenmerct oock die enghelsche scha-
ren daer om staende die hen verwonderen
van also onghehoorden werck/ aenbidden
de haren Heere ende schepper nv ghewor-
den een sterfelijc mēsch. O Heere hoe seer
lief hebdi mi onsalighe ghehadt voor den
welcken ghi o ouerste moghentheyt v sel-
uen alsoo diepelijck verootmoedicht hebt
tot onse wterste snootheyt/ als te zijne die
alder nederste van alle menschē/ immer eē
worm ende gheen mensch. O onbegrijpe-
lijcke ootmoedicheyt/ o alder sterckste liefde
dat ghi o Heere der Heeren v hebt geweer
dicht

dicht te zijn en verlosser uwer knechten. desghelijcx en eest noyt ghehoort/dat ghy/ die myn Heere mȳ God mijn vad eñ mijn schepper zijt/v gewеerdicht te zijn mȳ broe der ende mijn vleesch inder menschelijcker natueren/ Och wat sal ick antwoorden u-wer liefden. Neemt hier exempel der alder snelster gehoorsaemheyt/der alder diepster ootmoedicheyt/ ende der alder bernenster liefden. Leert ooc altoos neerstich zijn om vrede te maken/ende te houden met uwen naesten/al eest somtijts dat ghi geen scult en hebt/oft die oorsaecke niet en zijt / noch-tans so maect den peys/ende door ootmoe dicheyt soo wedermaect die ghequetste lief de/ende alsoo suldy in eenigher manieren ghelijck wordē den sone Gods die hem sel-uen ghestelt heeft teghen den thoren zijns vaders/ende onse schult op hem ghenomē ende ons versoent met sinen hemelschē va-der/etc. Ende bidt den Heere dat hi v gra-cie wil gheuen die voorschreuen duechden te vercrijghen/eñ dat hi wt v wil doen al dat ghi dien contrarie in v vint/eñ dat dye weldaet zijnder heyliger menschwordinge noch aen v /noch aen gheenen mensch ver loren en blijue. Amen.

Te noen tijt ouerdenct.

NEemt v maeltijt ouerdenckende hoe dat Maria achterlatende die hooge

Luce.i.

cōtemplacie
van die god-
delijcke me-
desprake op
ghestaen is/
eñ met hae-
sten na tghe
berchte ghe-
gaen om E-
lizabeth haer
nichte te die
nē/ Aēmerct
hoe dat Ma
ria dye oot-
moedichz die si hadde inder hertē / oock be-
leedt mettē monde/seggende. Siet hier die
dienstmaget des heerē/ eñ ooc terstont be-
wesen heeft mettē wercken/ want si die soo
grootelijc van God verhenē was/ als te zijn
een moeder Gods/ heeft haer seluen gege-
uen om eenen te dienen die veel mind' was
in weerdicheden dan si was. Denct wat bli
schappen daer wesen moeste tusschen dye
twee lieue kinderkēs beslotē in haers moe
ders lichamē. Merct dye stantafticheyt vā
die schoon Maria/ hoe dat sij drij maenden
bleef in haren ootmoedighen dienst. Ende
wat sorchuuldicheyt dat sij droech voor Jo
annes na dien dat hi geboren was/ eñ wat
minnelijcker vriendelijcheyt si hem bewees
ende

ende hy wederom haer. Aenbiddet uwen Heere uwen Godt met grooter weerdichz eñ reuerencien/beslotẽ in dat maechdelijck lichaẽ van Maria / Ende bidt hem dat hy v wil suyueren van al dat hem in v mishaecht / ghelijck hy Joannes heeft ghesuyuert vã die erfsonde/ ende gheheylicht in zijs moeders lichaem/ en dat hy v wil verlichtẽ met warachtighe kennisse van hem / ende van ws selfs snootheyt.

¶ Nae der noenen.

NEemt v ruste ouerdenckende hoe dat Maria wedergekeert is te Nazareth tot haerder ierster armoeden. ende hoe dat die Enghel Joseph openbaerde indẽ slaep. Bidt Godt dat hy v ouermidts die behoedinghe der heyligher Enghelen altijt wil bewaren van allen tghene te dencken / te spreken/ende te doene dat hem mishaghet. Daer nae ontspringt wederom suetelijck int aenmercken eñ verwonderen der bernender liefden ouermits welcke die ouerste vrijheyt die almachtighe Godt die nae sijnder Godtheyt noch tijt noch iaren en heeft / wien hemel noch aerde niet en moghen besluyten/in die enghichz des maechdelijcken lichaems besloten is / ootmoedelijck verwachtende den ghesetten tijt der gheboorten. Ende leert v verblijdẽ in nauwicheyt enghicheyt ende verlatenheyt vã

Matth. i

binnen

binnen ende van buyten / ende bemkinnen altoos snoode ende cleyne dingen / ende offert hem v seluen om voort aen blijdelijck ende gheerne alle versmaetheyt / banghicheyt / snootheyt ende benauwinghe wtwēdich ende inwendich te willen lijdē ter liefden van hem die soo vroech heeft beghinnen te lijden om uwen wille / Want vā dat ierste ooghenblinck dat hi ontfanghē wert en is noyt ooghenblick tijts gheweest / hyn en hadde zijn bitter lijden ende schandelijcken doot altoos voor zijn Goddelijcke ooghen noch besloten zijnde in zijns moeders lichaem.

¶ Ter eender vren.

Luce. ij.

O Verdēct hoe dat een gebodt is wtghegaē vā dē keyser Augusto. aenſiet mz medelijdē des hertē / hoe dat dit teer maechdeken metten eersamē Joseph ō meghaet alle die stratē van Bethleem om herberghe te soecken / ende

ouer

ouer al ghewevghert wort/waer om ſi ten
leſten moeſten gaen in een veruallē huys
oft ſchuere. daer zÿnde wort ſy verheuē in
hoogher contemplacien verwachtende dē
tÿt des barens. Och denct hoe die ghebe-
nedÿde maecht eñ moeder Maria te moe-
de mocht zÿn/doen ſi haren eenighen ghe-
borenen ſoon wt haer voort gegaen zÿnde
ghelÿck dye ſonne door tghelas/voor haer
ſach ligghen neder opder eerden ſeer bitter
lÿck weenende/ende zÿn teer ledekēs te ſa-
men ſchuddende van grooter couden/ met
wat vreeſe reuerentie eerwaerdicheyt en-
de liefde dat ſy hem aēbadt/als haren Hee
re harē Godt/harē ſcepper/eñ verloſſer/eñ
harē eenighen alderliefſtē ſone/ Eñ hoe dz
ſÿ hē al venende opnā vāder eerdē/eñ druc-
te hē ſeer minlÿc aē haer maechdelÿcke wā
ghē/eñ wandt hē in ſnoode doeckē/ eñ ley-
de hē inder cribbē/eñ eenē ſteē ond zÿ hey-
lich hoofdeken/eñ een weynich hoys daer
tuſſchen/dwelck ſÿ gheleent heeft van dye
ſtomme beeſten/wāt hem/ die hemel ende
eerde geſchapen heeft/en mocht nauwe eē
cleyn plaetſe ghebuerē indē ſtal der beeſtē.
Aenmerct hier zÿn diepe ootmoedichz/zÿn
wterſte armoede/wāt al dz hem vā noode
was dat ghebrac daer/Pÿnlÿcheyt eñ quel
linge zÿns lichaēs/in honger/dorſt/eñ cou-
de/etc. heeft hi ghewillichlÿc aenghenomē.

Vale

Valt nv neder metten osse eñ den ezel op v
knyen eñ aenbidt uwen Heere/ uwẽ Godt
inder menschelijcker natuerẽ die hi wt lief-
den aenghenomẽ heeft om v/ligghende in-
der cribbẽ op dat harde hoy. Gaet nv o son
dich mensch met betrouwen tot hem/ ende
en wilt v niet verslaen van die veelheyt u-
wer sonden/siet hi en is voort meer niet be
reet om slaen/want hi leet in doecxkẽs ghe
wonden/ noch hy en wilt oock nv v sonden
niet verwijten / want hy is nv een ionck
kint(dwelck niet en spreect)ghewoorden. O
Heere waer toe is v moghentheyt ghecõ-
men/oft waer blijft nv v eewighe goddelijc
ke wijsheyt/ waer zijn nv die schatten uwer
eewigher rijckdommen?

Luce. ij

Ten twee
ren:

Gaet wt
int velt
mettẽ herder
kẽs neerstich
zijnde om te
mercken op v
beestẽ/dat zijn
v beestelijcke
sinnẽ eñ v qua
de toeneyghe
lijcheyt / op dat
ghi moecht v-
crijghen

crijghen dien vrede die vercondicht wort dē ghenē die van goeden wille zijn/ Eñ ouerdenckt hoe dat die engel dē herderkēs openbaerde/segghende: Ic vercondighe v groote blijschap. Loeft den Heere metten heylighen enghelen/eñ aenbidt uwen schepper metten herderkens/eñ met die ghebenedijde moeder Gods Maria die welcke altijt sadt ghekeert metten aensicht ter cribben waert hem aenbiddende eñ ootmoedelijck dienst bewijsende. haest v ooc door te gaen met den herderkens/tot nieuwe vierichept van leuen om den Heere te soecken inder cribben door een nauwe hoedinghe ws herten legghende hem opt hoy/ dwelck beteekent een volcomen sterven van alle sinlijcke begheerten/ ghewonden in doecken der suyuerder herten/ ende bidt den Heere om gracie dat ghy dit moecht volbrenghen. Amen.

¶ Na die vesperen.

O Verdenckt met medelijden des herten / hoe dat suete kindeken Jhesus op den achsten dach besneden wert / ende Jesus ghenoemt. Aenmerckt met grooten verwonderen dye ootmoedichept Jesu / want hy en heeft hem niet alleen verootmoedicht tot onser sterffelijchept / gheworden wesende een mensch / maer oock heeft hy hem verootmoedicht aennemende die

de die

de die forme eens sondighen mensch in al-
len dinghen hem seluen onderdanich ma-
kende der wet. Merct oock zijn grooten
verduldicheyt/ eñ hebt medelijden met hẽ/
want hi van grooter pijnen bitterlijcken
weende/ eñ denct dat ghy dye sake sijt van
alsoo grooter pijnen ende droefheyt / ende
bidt hem/ dz die wtstortinghe sijns dierba-
ren bloets si een afwasschinghe allen u-
wer sonden/ eñ offert hem v seluẽ/ allen v
ghedachten/ woorden ende wercken/ ende
alle die crachten uwer sielen ende ws lic-
haems wt liefdẽ in sinẽ dienst te verslijtẽ/
biddende hem dat hy v wil besnijden van
al dat hem mishaghelijck is / ende allen v
woorden wercken ende ghedachten wil-
schicken na zijnen goddelijcken welbeha-
ghenden wille. Amen. Des auents.

Neemt v collacie oft auentmael met-
ten schreyenden cleynen kindekẽ Je-
su suyghende die borsten sijnder moeder
ende ouerdenct dye sober maeltijden dye
daer zijn ghehouden/ hoe dat die ghene die
hemel eñ eerde spijst eñ versaet / nau sinen
nootturft en heeft ghehadt/ Och denct m
wat medelidende herte ende moederlijcke
liefde die ghebenedijde moeder harẽ sceyp
ende sone/ die si bekende harẽ heere ende
schepper te zijn/ plach te stillen met haren
maechdelijcken borsten / ende druckte hem
liefte-

lieffelijck aen haer ghebenedijde wanghẽ/ hem bewijsende alle die vrientschap die sy mochte / Denct oock hoe haer te moede mocht wesen doen si aenmercte sijn schoon minlijc eñ alder suetste aenschijn / ende dye andere leden zijns ghebenedijden lichaẽs/ ende bekende dat hi noch soo iammerlijck ende deerlijck soude worden ghewont / ende doorhouden om die salicheyt der menschen. Ende bidt haer dat si v / noch cleyn zijnde in duechdẽ wil voeden mettẽ maechdelijcken borstẽ haerder moederlijcker vertroostinghen / op dat ghi ghesterct moecht worden ende soo in allen duechden voortgaen. Amen.

Des nachts ouerdenct.

Neemt v ruste ouerdenckende die engicheyt der cribbẽ/ dye hardicheyt des hoys/ die coutheyt des huys inden welcken dye sone Gods gherust heeft/ Ende bidt hem dat hy met zijnder armoeden v rijc wil maken in alle duechden. Amen.

Des dijsdaechs.

DEs dijsdaechs ouerdenct met inniger herten des smorghens vroech wanneer ghy opstaet/ hoe dat Maria met alder weerdicheyt ende sorchfuldicheyt haer lieue kint heeft ghedient/ niet alleen doen hy cleyn was/ maer ooc na dat hi out gewordẽ was / want ghelijck sy was die alder oot-

moedichste / soo was sij oock dye alder wijs-
ste ende voorsichtichste / altoos sorchfulde-
lijck voorsiende wat haren lieuen sone aen-
ghenaem ende van noode was / ende dat
nae alle haer vermoghen volbrenghende.
Siet hier hoe dat sij sidt byder cribben/
altijt haer ooghen ghekeert wesende op
haren lieuen ghebenedyden sone / merc-

kende oft
hem niet ghe-
breeckt ende
hem neerste-
lijck bewae-
rende / maer
metter her-
ten ende met
ten gheest op
ghetoghen in
Godt con-
templerende
dat Godde-
lijck wesen/
Denckt met wat ootmoedicheyt / reue-
rencie/ eerweerdicheyt/ ende medeooghen
des herten sij hem ghetracteert / ghewon-
den ende inder cribben ghelevdt / ende an-
dere diensten bewesen heeft. Denct oock
wat blijschappen dat is gheweest den eer-
samen Joseph te sien dye weerdighe moe-
der sittende met dat lief kindeken / dien hy
beken

bekende te zijn den schepper van hemelrijck ende eertrijck / met wat weerdicheyt ende gheloove dat hi hem aēbadt / met wat sorchfuldicheyt hi die moeder metten kinde diende ende bewaerde eñ opuoede. Eñ bidt hen beyden dat sij v willen verwerven een oprecht herte tot Godt almachtich in allen v wercken / ende altijt te suecken hem alleen te behaghen ende te wille te zijn.

Ter acht vren.

O uerdenct hoe dat dye drie coningen zijn ghecomen sueckende den nyeuwen gheborenen coninck / ende hem vindende in eenen stal in alder armoedē ende ootmoedicheyt / devoteliick hebben aengheveden / gheloovende hem te wesen warachtich Godt ende mensch / eñ hoe dat sij opdoende haer schatten / hem gheoffert hebben gout / wierocck ende myrrhe. Volcht ghy oock dye sterre / dat is het inlichten der gracien Gods / ende Math. ii

 begheert

begheert onbekent te zijn vandē menschē/
ende bidt Godt dat hy v door eenen ande-
ren wech des leuens wederom wil leyden/
dan ghy tot noch toe gheleyt hebt / op dat
ghi hem möcht vinden in Bethleem Ju-
de/dat is / in willigher armoeden / ende in
een ootmoedich belijden ende bekennen
ws selfs / ende offert hem v seluen al ghe
heel tot zijnder eewigher eeren ende lief-
den.Amen.

Ten.ix.vren.

Luce. ij.

Ouerdenct hoe dat dye ghebenedijde moeder ende maget Maria haren eenighen sone offerde indē tempel/ ende hoe Simeon hē met grooter blijschappen eñ weerdicheyt ontfinck in sijnen ermen. Denct oock wat grooter droefenisse dat si hadde doen Symeon propheteerde/dattet swaert des rouwen haer siele soude doorsnijden / ende sij voorsach inden geest dat bitter lijdē dwelc

haer

haer lieue kint noch lijdē soude. Ontfangt oock Jesum in die ermen uwer begheerten om met een nieuwe vierichept hem te willen dienen/ ende offert hem v seluen willichlijc in sinen dienst/ende in die handē zijnder goedertierenhept / ende inden wille uwer ouerste om zijnder liefden wille / ende bidt hem / dat hy hem wil gheweerdighen tot v te comen ende den tempel ws herten te supueren van allen dat hem in v mishaghen mach. Amen.

Des middaechs.

Neēt v mael-tijt ouerdenckende hoe dz suete kindekē Jesus als eē ellendich ballinc in zijn teer ionchept eñ indē duysteren nacht moeste vlieden in verre landen. Dēct doch in wat armoeden eñ arbept si daer gheleeft hebbē seuē iaer lāc/eñ die sobere maeltijden die daer ghehouden zijn / want Maria metter naelden ende spillen/ eñ Joseph Math. ij.

met

Math. ij

met die côste
zijns wercks
moesten voor
hem beyden
ende dz lieue
kindeken den
cost besorghē
Ende hoe
dat Jesus op
wassende in
alder schoon-
heyt ende ge
nuechten / si
nē ouders al-
le eere ende reuerentie plach te bewijsen /
ende dicwils zijn lieue moeder met omghe-
helsden armkens cussende / soo plach hi die
in haer ermoede suetelijck te troosten / en-
de alle vrientschap ende ghedienstichevt
haer ende Joseph sijnen ghetrouwen be-
hoeder te bewijsen. Och denckt wat sue-
tichevt dat Maria zijn ghebenedijde moe-
der hadde in zijn minlijcke conuersatie / son
derlinghe wanneer hi ierst begonste te spre
ken / ende haer moeder te heetē. Vermaect
v seluen hier een weynich met dit lieue ghe
selschap / ende bidt den Heere dat hy v wil
gheuen in cleyne en snoode dinghē v te ver
blijden / ende niet te murmureren alst v
niet en gaet nae v begheren / tsij inwendich
oft

oft vutwendich / ende v niet te veronwaerdighen op die ghene die v veruolgen / maer begheert van alle menschen onbekent ende ongheacht te zijn / ende dat lijdtsaemelijck te verdraghen aldermeest vanden ghenen dye v souden beschermen ende lief hebben.

¶ Nae der noenen.

Neemt v achtermiddach slaep ouerdenckende hoe dat die enghel Joseph inden slaep openbaerde dat hi weder om soude keeren tot Nazareth / want sij doot waren die dat kindeken veruolchden. Math. ij

Merckt doch met wat arbeyt dye Heere des hemels gaet door den langhen wech ende wilde woestenie / ende hoe hi comende te Nazareth opghewassen is in gracien ende wijsheyt voor Godt ende voor de menschen. Leert vanden hemelschen meester niet onuerduldich te zijn / al schijnet somtijts dat ander menschen meer gracien hebben van Godt / oft vrientschap metten menschen / ende dat ghi schijnt verlaten te zijn oft verdruckt te worden / maer denckt altijt dat een ander veel beter ende weerdigher is dan ghi / want dye enghel openbaerde Joseph ende nyet Marie dye nochtans veel weerdigher was voor Godt. Ende bidt den Heere dat hy v wil gheuen nae zijn Goddelijcke

insprecken te hooren/ eñ altoos in duechden voort te gaen tot zijnder eeren eñ ghestichtichept der menschen. Amen.

Ter eender men.

Luce. ij. Ouerdenct hoe dat Jesus tot zijn xij. iaren is ghebleuē in Jerusalē sittende onder die leeraers hoorende eñ vraghende / eñ dē derdē dach gheuōdē wesende inde tempel nedergheðaelt is met zijn lieue moeder/ eñ was haer onderdanich. Leert hier ootmoedelijck verduldich te zijn in die onttreckinghe der inwendigher deuocien eñ toekeers tot Godt/ eñ hem met stantachtigher ghetrouwicheyt te suecken ende te vinden eñ te dienen/ ende oock mede uwen eyghenen wille ende goetduncken altijt te breken eñ wt te gaen/ ende in lief ende in leet simpelijck willichlijck ende snellijck ende volhardelijck onderdanich te syne/ niet alleen uwen prelaten/ maer ooc somtijts den ghenen

nen dye minder sijn dan ghy / ende ws-ghelijc/ want Godt almachtich heeft hem gheboocht onder sterffelijcke menschen. eñ bidt hem dat hy met zijnder gracien altijt by v blijue / ende dat ghy hem nemmermeer door eenighe versuemenisse verliesen en moet/ ende waert dat ghi hem verloren hadt / door ootmoedich berou wederom mocht vinden.

Ten twee nen

OVerdenct hoe dat Iesus by sijn lieue moeder eñ sijnen behoeder Ioseph is ghebleuen tot zijn.xxx.iaren toe. Merckt neerstelijck sijn diepe ootmoedichept / wāt hy so langhen tijt sijn goddelijcke moghēthept eñ wijshept verberghende saechtmoedelijck verdraghen heeft menighe spytige schimpichept vanden onbekenden volck der ioden. Denckt oock wat minnelijcke woorden sij dick te samen ghehadt hebbē/ sijn strengichept der abstinencien / sijn heylichept des leuens/ ende sijn ghestadich ghebedt dat hy stortte voor dat menschelijc gheslacht. Verootmoedicht v seluen in dat binnenste ws herten / ende schout alle ydel glorie ende behaghelijchept der menschen / ende bidt Godt dat hy v gracie gheue alder menschen cranchept ghelijckmoedelijck te verdraghen / ende v seluen alsoo te hebben in alle dinghen dat ghy van nyemant

mant ghedraghen en wort. Amen.

¶ Nae die vesperen.

Mat. iij.
Marc. i.
Luce. iij.

DEnckt hoe dat Jesus oorlof nam aen zijn lieue moeder/ ende ginc tot die Jordane om van Joannes ghedoopt te worden.

Merckt met aēdachte hoe dat die Heere des hemels ootmoedelijck stont onder dye scharen der menschen / ghelijck een ander sondich mensch. hoe dat hy hem ontcleedde ende bereet maecte/ ende ootmoedelijc nederdaelde inder Jordanen in dat coude water wāt het was winter / hoe dat hy hem ootmoedelijck neder buyghet voor Joannes begherende van hem ghedoopt te wesen / och hoe heeft Johannes ghebeeft ende verscrickt ghewеest van die groote weerdicheyt ende ootmoedicheyt zijns scheppers. Siet den heylighē geest nederdalē op hē in die gelijckenisse vā eē duyue/ eñ hoort die stemme des vaders getuygenisse vā hē ghe-

ghenēde. Eñ bidt den Heere dat hi v wil ge
nē rechte kēnisse vā allē v sondē/ eñ die vol-
comelijc wt te sprekē inder biechtē na sijnē
Goddelijcken wille ende v salicheyt / ende
dat hy v gheuen wil volcomen verghiffe-
nisse van allen v sonden dye ghy ghedaen
hebt sindert v professie/ sydi gheestelijc / oft
sydi weerlijck sindert v doopsel / oft v leste
biechte. Amen. ¶ Des Auents

Neemt v col
latie oft auōt- Mat. iiij.
mael ouerdēc Marc. i.
kende hoe dat Luce. iiij.
Jesus ter stōt
nae dat hi ghe
doopt was
ghinck inder
woestijnen
daer vastende
veertich dagē
ende veertich
nachten. En-
de bidt dē Hee
re dat hy v wil gheuen te vasten van son-
den/besonder nae dien dat ghy te biechten
gheweest hebt/ ende wacht v besonder seer
neerstelijck niet weder te vallen in die ou-
de ghebreken. Amen. ¶ Des nachts.
Neemt v ruste ouerdenckende hoe Je-
sus was rustende inder wildernissen
op

op die bloote eerde onder den blauwen he
mel/so dat hy warde bewaeyt van die vier
winden der werelt/ouerstort ende nat ghe
maect vanden reghene/versmolten eñ ver-
bernt van die hitte der sonnen / want daer
te mael anders niet en was dan harde stee
nen ende drooghe eerde/Och hoe is hy ver
moeyt van grooten arbeyt / want hy was
sijn knien buyghende menichweruen des
daechs ende des nachts / ende hy was een
gheselle der wilder stieren ende een mede-
woonder der draken / serpenten ende der
wilder beesten . Siet dit is v schepper
ende verlosser / v vrient / v beminder ende
liefhebbere uwer sielen. Gaet nu betrou
welijcken tot hem / want hi is alleen / ende
verlaten / ende hy verwacht ws/niet alleẽ
Ozee. ij. een vre/ maer.xl.daghen lanck / op dat hy
met v mocht spreken in dat heymelijckste u-
wer herten / ende v gheuen al dat ghy be-
gheert tot uwer salicheyt. Daer om opent
hem v herte ende gheeft hem allen uwen
last ende noot te kennen/ Siet hy is selue
ghetenteert gheweest/endt heeft den viant
verwonnen ende verdreuen / ende hi heeft
willen ghedient zijn vanden heylighen en-
ghelen zijn eyghen creatueren / op dat ghi
in gheen becoringhen/hoe swaer / hoe me-
nichfuldich /oft hoe lãg datse duerẽ/versla-
ghẽ en soudt zijn noch cleynmoedich wordẽ/
maer

maer op dat ghi een seker betrouwen tot hem soudt hebben/dat hi v bijstaen bewawaren eñ helpen sal/dat ghy noch tẽ eynde sult verwinnen door zijn hulpe ende gracie ende nyet door v eyghen sterckheyt off wijsheyt/daer om al eest dat ghi uwen ghemin den bruydegom terstont niet en vindt nae uwer begheerten/en sijt daer om nz mistroostich/maer blijft inder woestijnen/dat is/in alle banghicheyt benautheyt eñ ghelatenheyt soo soect hem volhardelijc/eñ en loopt daer niet wt tot onbehoorlijcke ghenuechte der sonden/maer bidt hem met lijdsaemheyt verwachtende/want hy sekerlijc by v is/ende van v ghevonden wilt zijn / eñ bidt hem dat hy v gracie wil gheuen om alle tẽ tacien vromelijck te wederstaen. Amen. i. Cor. x.

¶ Des Woensdaechs.

DEs woensdaechs ouerdẽct tsmorgẽs vroech / hoe dat Jesus is weder ghekeert den langhen wech / eñ is ghecomẽ te Nazareth by zijn lieue moeder/die hi vant alleẽ eñ eenich verlatẽ eñ grueteſe seer vriẽdelijc/Och denct hoe seer dat si haer verblijdde van die teghẽwoordicheyt haers eenigẽ gheminde soons/die sij soo langhe ghederft hadde hoe vriendelijc sij hẽ willecoẽ hiet/ eñ omuinck in haer maechdelijcke eñ moederlijckẽ armẽ/eñ custe hẽ suetelijc eñ ootmoedelijc/eñ viel hẽ met grooter eerwaerdicheyt te voe

te voe

te voeten/eñ aenbadt hem eerweerdelijck/ maer Jesus dz niet willẽde gehengen heeft zijn gebenedijde moeder minlijc indẽ erme ghenomẽ eñ bewees haer alle eer eñ dienst Hoort doch nau toe/ ende merckt dye suete woordẽ die si te samẽ hebbẽ/ eñ voecht u by dit geselschap/ eñ gheeft hen beydẽ allen uwen noot eñ allen u sakẽ te kennẽ/ wãt het sij zijn alleẽ/ eñ v en sal niemãt hinderẽ/dye moeder bidt haren sone voor v/ eñ die sone sal zijn moeder verhoorẽ om haerder moed lijcke eerweerdicheyt/ want sij en moghen malcanderen niet weyghren/ eñ sij en sullen v onuerhoort vã hen niet larẽ scheydẽ.

¶ Ten acht uren.

Joan.1. Ouerdenct hoe dat Jesus des anderen daechs comende byder Jordanen daer Joãnes was noch prekẽde/eñ siẽde Jesum tot hem comen soo heeft hy dien ghewesen mz ten vingher/segghende:siet dat lam Gods die afneemt die sonden der werelt. dwelck twee van Joannes discipelẽ hoorẽde(waer af Andreas een was)soo zijn sij Jesum ghe uolcht/ eñ Jesus hem omkeerende seyde/ wat soect ghi:die welcke hebben tot hẽ ghe seyt/Meester/waer woondi:hy heeft hen ghesevt. Coemt ende besieghet/eñ sij sijn bi hem ghebleuen dien dach. Eñ Andreas vin dende sijnen broeder Simon Petrus/soo heeft hi hem geleyt tot Jesum/eñ gebrocht tot

tot zÿnder kennissen. Des anderen daechs heeft Jesus willen gaē in Galileē/ ende hy heeft Philippū gheuōden/ eñ hi heeft hē ge seyt/ volcht mi na. Eñ Philippus heeft Na thanael geuondē/ eñ heeft hē ghebrocht tot Jesum/ eñ Nathanael heeft in Jesum ghe- looft. Siet hoe dat Jhesus allenskens hem seluen der werelt openbaert/ ende zyn disci- pelen eerstwerf roept tot zÿnder kennissen alleen/ maer niet dat sy hem stadelÿck nae- uolchden. Ende hoe dat hy in dat ierste iaer in Galileen ghebleuen is leerende ende pre kende/ maer gheen miraculen doende. Bidt Jesum dat hy v wil ghenen warach- tighe kennisse van hem ende van v seluen/ ende dat ghy alle menschen met woorden ende met duechdelÿcken exemplē tot Godt moecht trecken.

¶ Ten neghenthien.

OVerdēct hoe dat Jesus in dat anderde iaer zÿnder predicatien op den seluen dach dz hi ghedoopt was/ is gheroepē ghe weest mz sÿnē discipelen ter bruyloft/ eñ Je sus moed was daer/ eñ hoe hy daer water in wÿn verāderde. Bidt dē Heere hertelÿc dat hi dat water uwer couchz eñ ōbeuoelic hz ws hertē wil veranderen in wÿn der in wēdiger deuotiē eñ toekeers tot hē dēct ooc hoe Jesus na die bruyloft Joannē geroepē heeft eñ vercorē tot sÿnē sonderlingē discipel. Joan. ij.

Ende

Ende hoe d
hi daer na in
dat hoochtijt
van paesschē
ghegaē is te
Iherusalem/
eñ zijn moeder
ende zijn broe
ders (dat wa
ren zijn vrien
dē) met hem.
ende daer zij
de soo is Ni
Joan.iij. codemus tot
hem inder nacht ghecomen eñ Jesus heeft
hem heymelijcke ende verborghen dinghē
te kennen gheghenen. Ende hoe dat Joan
mat.xiiij nes die dooper daer nae is ghevanghen en
Marc.vj de ghelevt inden karcker om der rechtveer
Luce.iij. dichevt wille. Ende hoe Jesus van dier
tijt af heeft beghonnen openbaerlijc tē pre
Mat.iiii ken/segghende:doet penitentie/dat rijc der
hemelen is nakende. Ende comende by die
zee van Galileē met een groote schare des
volcks die hē volchden eñ seer verdronghē
soo heeft hi ghesien twee scepen/ ende is ge
gaen in een scep/dwelck Simon Peeter toe
behoorde. Ende als hi het volck gheleert
Luce.v. hadde/heeft hi hen een groote menichte vā
visschen doen vanghen/ dwelc Petrus hen
de

de soe is hy op sijn knyen ghevallen voor Jesus/segghende: Heere gaet van mi wāt ick ben een sondich mensch / Ende Jesus seyde en wilt niet vreesen / want van nv voort suldy menschen vaughen. Ende Petrus eñ Andreas sijn broeder zijn hem naghevolcht alle dinghen achterlatende. Eñ van daer gaende heeft hy twee ander ghesien/eñ hy heeftse gheroepen/eñ si ter stont latende haren vader eñ alle dinck sijn hem naghevolcht: eñ by hem ghebleven. Sidt Jesum dat ghy hē inder waerheyt moecht navolghen/v selven eñ alle dinck achterlatende/ende nemmermeer van hē gheschey-den te worden. Amen. Mat. iiij Marci. i.

Des middaechs.

NEemt v maeltijt overdenckēde / hoe dat Jesus gheroepen heeft Matheū vanden tol/ die welcke ter stont alle dinck achterlatēde is Jesū naghevolcht eñ heeft hem bereyt een groote maeltijt. Ende Jesus seer vermoeyt sijnde vanden weghe/ sadt op die fonteyne des puts/sweetēde vā grooten arbeyt dye hy ghedaen hadde/ want hy was ghecomen van Galileen tot Samarien/dwelc eenen langhen wech is/ eñ hy hadde natuerlijken dorst/Ende daer is ghecomen een vrouwe wt Samariē om water te putten / totter welcke Jesus seyde: Vrouwe gheeft my te drincken. Merct Math. ix Joan. vi.

doch hier uwen gheminden / moede eñ dorstich sitti de alleen op die fonteyne / ootmoedelyck te drincken eysschende / ende minlijc sprekende verholen dinghen met dat vrouken / al was sij vreemt / eñ niet van sinẽ volcke. Loopt ghy haestelijck tot hem / ende ghy sult hem onderhalen want hi sidt seer moede opden put ws verwachtende om met v te sprekene alleen / in eenicheyt ws herten / en v te gheuen dat leuende water sijnder gracien / want hy niemant en weyghert noch en versmaedt / hoe arm hoe onbequaẽ / hoe vreemt dat hi oec sij. maer hi gheeft eenẽ yeghelijcken mildelijck na dat hi behoeft / sonder wtnemen. Coemt met uwer cruykẽ tot die fonteyne der õwtputtelijcker goetheyt Godts / ende laetse daer voor den Heere (dz is / gheeft alleen den Heere uwen noot ende behoeftichheyt te kennen met ootmoedicheyt des herten / eñ hy sal v oueruloedelijck meer gheuen dan ghy emmermeer begheeren moecht.

¶ Nae die maeltijt.

Mat viij
Mar. iiij
Luc. viij
Neemt uwen achter middach slaep ouerdenckende / hoe dat Jesus / met sijnen discipelen ghinck in een sceepken / ende leunende met sijnen ghebenedijden hoofde op dat boort vanden schepe / soo heeft hi een luttel gheslapen / ende daer rees op een groote tempeest inder zee / soo dat dye discipulen ver-

veruaert zijnde Jesum weckten / segghen-
de: Heere helpt ons oft wy vergaen / En-
de Jesus hen antwoordēde heeft gheseyt.
Cleyn van gheloone waerom twijfeldi / eñ
hy heeft der zee gheboden / eñ sy heeft ghe-
rust . Bidt den Heere dat hy oock wil co-
men in v scheepken / ende dat hi v gheue eē
oprecht / vast stantaftich gheloone / Ende
dat hy ghebieden wil alle tempeest der ten
tacien en teghenheyt die in v daghelijcks
opstaende sijn / tsy van binnen oft van buy-
ten / ende sy sullen ophouden / alst hem be-
lieft / eñ v salich sal wesen / hebt betrouwē.

Ter eender vren.

Ouerdenct Math. ix
hoe dat Ihe-
sus / wandelē
de door stedē
eñ casteelen /
genesē heeft
blende / crepe
le / ende alle
siectē en qua
len / van nie-
māt hē scroo
mende / noch
niemāt ver-
ontwaerden
de / maer eene ieghelijc die zijs behoefde eñ
begeerde was hi eē knecht eñ nz eē Heere /

ende hy en outbrack niemanden in dienste/ noch hem en ontsaette gheen stooten noch dringhen/noch onbequaemheyt der persoonen/want si hem met grooten scaren volch
Math. v den/ende elck begheerde die naeste te syne. Ende hoe dat Jesus daer nae nemende zijn discipulen wten volcke / met hen ghegaen is opden berch/daer hy hen die acht saliche den/eñ meer andere leeringhē leerde. Siet hoe si om hem loopen ghelijck die kiekenen om die hinne/Ende hoe minlijck dat hy int midden van hen is/ hen suetelijck leerende en onderwijsende niet aensiende dye snootheyt oft grouicheyt haers persoons/ maer het ghene dat hy noch door hen wercken soude. Voecht v sel en oock by Jesum ende gheeft hem v cranchevt te kennen/ende hy sal v ghenesen ende leyden wt dye scharen der ghebreken dye v dickmael verdrucken/ ende daer sal hy v leeren wat ghy sult doen en latē. Daer na is Jesus vandē berch gecomē
Mat viij / eñ hē is te voetē ghevallē een melaets mēsch/seggēde: Heere wildi/ghi moecht mi reynigē/ende Jesus heeft gheseyt: Jck wille/wert reyne. Valt ghy oock Jesum ootmoedelijck te voeten/eñ bidt hem met goeden betrouwen / hy sal v suyveren van allē len v sonden.

Ten twee vren.

Luce. vij Overdenct hoe dat Jhesus den knecht van Centurio met eenen woorde ghenas /

ende hoe seer dat hem behaechde Centurionis groote ootmoedicheyt ende sterck gheloone. Want hi hem seluen kende onwaerdich te sijne om Jesum te ontfanghen in zijn huys / ende hy gheloofde dat hy sijnen dienaer mocht ghenesen met een woort alleen / blijuende daer hy was. Ende daer om soo en is Jesus tot sijnen huyse niet ghe comen / ende heeft sijnen knecht ghesont ghemaeckt. Denct oock hoe dat hy der weduwen sone verweecte die doot wter stadt ghedraghen wert / beweecht wesende door dye tranen ende dat schreyen des moeders.

Item hoe dat hy den besetenen mensch verlost heeft van een legioen der duyuelen / hen gonnende / tot haerder bedinghen te gaen in die verckenen. Denckt oft hy dien iet weygeren sal die hem lief hebben / meynen / suecken / ende gheerne behaghen souden / ende hem daghelijcx bidden om zijn Goddelijcke eere / eñ sinen liefsten wille / ende om die salicheyt haerder zielẽ / dye de vianden niet onuerhoort en liet? Voorwaer desghelijcx en sal hy sijnen vrienden oock niet weygheren tghene dat si goddelijc ende salichlijck begheren. Denckt oock hoe hy ghesondt maecte den ghichtighen mensch dye door het dack vanden huyse voor hem nedergelaten wert / aensiende dat gheloone der ghene die hem droeghen.

Marci. v
Luc. viij

Marci. ij
Luce. v

Item hoe hi ghenas dat vrouken dat hem
Math.ix nauolchde onder die scharē ende raecte dye
Marc.v. frenien zijnder cleederen staende vā achter/
Luc.viij ende Jesus hem omkeerende heeft gesept/
v gheloone heeft v ghenesen. Item hoe dat
hi comende in dat huys vanden prince der
synagoghen die scare wtghewoipen heeft/
ende met hem nemēde Petrum/ Jacobum/
ende Joannem/ende heeft daer des princen
dochter verweckt. Leert v seluen oock dra
ghen tot den Heere in allen v gheestelijcke
siecten/ende begeert dat minste sijnder gra
tien / hy sal sonder twijfel tot v comen/en
de doen v opstaen van alle cranckheden en-
de quellinghen daer ghy tot noch toe in ghe
leghen hebt.

Nae die vesperen.

Joan. v. O Verdenct hoe dat Jesus comende te
Jerusalem ghenesen heeft eenen man
dye.xxxviij.iaer lanck verghicht hadde ghe
leghen/niemant hebbende die hem mochte
oft woude helpen in die piscijne ende Jesus
is selue tot hem ghecomen ongheroepen en
de onghebeden / ende vraechde hem / seg-
ghende : wildi ghesont wesen: ende hi heeft
dien ghcheel ghenesen. Item hoe dat hy
wtgaende met sijnen discipulen langs den
Mat.xv. wech/van dat Cananeeusch vrouken is na
Mar.vij ghcloopen ende ghebeden / der welcker hy
ierstwerf eñ anderwerf ontsegghende ten
lesten

lestē verwonnē is door haer stantaftichept eñ vast gheloone/ haer gheuende al wat si begheerde. Itē hoe dat Jesus drij van sinē discipulē tot hē nemēde/ die ghelepdt heeft opden Berch van Thabor/daer hi in eē ander ghedaente verandert is voor hē/toonēde die glorie zijnder godhept om hē een luttel te stercken teghen zijn toecomende lijdē mat.xvij
Itē hoe dat hi kende maecte den ghenē die blint gheboren was/wtwēdich indē lichaē/ eñ ooc in tgeloone. Itē hoe dat hi gheboodt die kinderkēs tot hē te comen/ die vriendelijck cussende ende ghebenedijdende. Loopt ghi ooc Jesum na/eñ claecht hē ootmoedelijck uwen noot want hi en can hem seluen niet onthouden/ noch gheweygheren/den ghenen die hem hertelijck/vierichlijck/ende ghetrouwelijck soecken/ende volhardelijck bidden/ymmer den ghenē dye van hē niet en begheren dien gheeft hy ooc mildelijck zijn gracie. Joan.ix. Mat.xix

Des auents.

Neemt v collacie oft auētmaeltijt ouerdēckende/hoe dz Jesus Marie Magdalene haer sonden vergeuē heeft/die daer lach aen zijn voeten/die met oueruloedighe tranen nat makende/cussende/eñ saluende. Denct ooc hoe dz Jesus ghinc prekē door ste den dorpen eñ casteelē/ eñ hoe hē volchde eē grote scare drij dagē lāc sonđ etē en drinckē/ Math. xiiij. Marc.vi

ende

Mat. xv
Mar viij

ende Jesus
ontfermen-
de ouer dye
scharen / soo
heeft hise ge-
spijst mz vijf
gersten broo
dē ende twee
visschen / eñ
daer waren
meer dā vijf
duysent men
schen. Item
hoe hy noch
op een ander tyt gheipyst heeft hy nae vier
duysent menschen van.vij.brooden eñ een
luttel visschen. Dēct ooc hoe dat die goeder
tieren Heere wāneer hi alle dē dach mz pre
ken hem vermoeyt hadde / vā niemāt te ga
Marci.ij
Luce.vi.
ste gebedē en is. Eñ also eēs op eenē sater-
dach mz sinē discipulē door het corē gaēde /
eñ si grootē honger hebbēde / hebbē die arē
afgepluct / eñ si atēse wrijuēde mettē handē.
Och dēct wat armoede Jesus geledē heeft.
Itē hoe Jesus te gast gebedē zijnde / eenē wa
Luc xiiij
tersuchtighen mensch ghenesen heeft. Ver-
wacht ghy oock Jesum hi sal sonder twij-
fel tot v comen eest dat ghi sijns begheert /
eñ hem van noode hebt. Volcht hem oock
na inder wildernissen / ende vergadert van
dye

die cruymen/stucken/eñ brocken/die daer
ouerschieten/eñ ghy sult ghenoech hebben
om niet/ende toont hem alle v ghebreck eñ
behoefticheyt/valt hem oock te voeten met
Magdalenen/ende wascht sijn voeten met
bitteren tranen des berouws allen uwer son
den/eñ custse dicwils met een vast opset vā
beteringhe eñ sekeren hope der genaden/
eñ ghi sult hooren dat suete woort/ v sondē
zijn v vergeuen/gaet in vrede. Des nachts

Neemt v ruste hoe dat Jesus dicwils Luce. vi
plach te vernachten in die wildernis-
sen oft op die berghen/waeckende/bidden-
de/suchtende eñ weenende voor ons. Bidt
ghy oock met hem eñ suecten daert eenich
eñ stil is/want daer sal hi spreken tot uwer
herten ghelijc hi selue beloeft heeft door dē Osee. ii.
propheet. Siet hy heeft zijn discipulen al te mat.xiiij
samen van hem wech ghesonden/eñ gebo-
den datse te scepe souden gaen eñ varē ouer
dwater/en ontbeyden hem tot dat hi by hē
quame/ende hi alleen is blijuen biddende
op die berghē. Daerom soect hem neerste-
lijc ghy sulten alleen vinden/eñ gheeft hē
daer te kennen die heymelijcheden ws her
ten hi sal v gheuen al wat ghi wilt.

Des donderdaechs.

Ouerdenct met innicheyt hoe dat Jesus ghe- mat.xiiij
comē is tot sinē discipulen die daer warē in Marc...
grooter vreesen/wāt die wint was hē cōtra
rie/eñ

ric/eñ tscep wert gedreuen in die diepte der
zee/ Ende Jesus wetende dat zijn discipulē
seer vermoeyt waren van roeyen/ soo is hy
ghecomen wandelē opt water/ eñ dye disci-
pulen seer verschrict wesende hebbē gheroe
pen van grooter vreesen/ ende Jesus heeft
tot hem gheseyt: hebt betrouwen ick bent/
en wilt niet vreesen. Ende Petrus heeft ge-
seyt: Heere eest dat ghijt zijt/ soo ghebiedt
dat ic tot v come opt water. Eñ Jesus heeft
hem gheseyt/ Coēt. Eñ Petrus heeft gewā
delt opt water/ maer siende eenen stercken
wint heeft hi gheureest/ eñ als hy beghonst
te verdrinckē/ so heeft hi gheroepē seggēde:
Heere behoudt my. Eñ Jesus ter stont zijn
hant wtstekende heeft hē gheholpē/ eñ is mz
hē gheclommē int scep/ eñ dē wint heeft op-
ghehouden/ eñ ter stont is het schep aē dlāt
ghecomen. En wten scepe ghegaē zijnde/ so
hebben sij tot hem ghebracht alle die sieckē/
op dat sij souden raken die frenien van sij-
nen cleede/ ende alle diese raecten zijn ghe-
sont gheworden. Mērct hoe minlijc ende goe
dertierenlijc hem dye bermhertighe Heere
hadde tot eenen yeghelijck/ eñ niemanden
en weygherde/ hoe sondich hoe snoode/ hoe
cranck/ hoe onreyn/ dat sij ooc waren/ maer
eenen yeghelijck/ sonder wtnemen/ heeft hi
bermherticheyt ghedaen. Gaet ghi ooc mz
betrouwen tot hem/ want ghy en moecht
soo

soo allendich oft onghenallich niet zijn / hy en sal v minlijck vertroosten, eest dat ghi zijn hulpe begheert. en vreest niet dye sterrke winden der tentatien/noch dye menichfuldighe goluen der wtwendigher oft inwendigher tribulatiē/want al schijnt Jesus voor bi te gaē/oft al dūct v somtijts dz ghi moet verdrinckē, hebt nochtans v betrouwen in hem/eñ roept tot hē hi sal sonder twijfel tu waerts wtreyckeu zijn hant der Goddelijcker gracien, ende met v gaen in dat scep vā uwer herten/dat bewarende van sondē dye v van hem mochtē verureemdē oft schendē eñ also suldi mz Jesu door zijn Goddelijcke gracie comē tot ws vaders lant hier vouē.

Ten acht vren.

Ouerdenct hoe dz die susters vā Lazarus tot Jesū ghesondē hebben seggēde: Heere siet diē ghy lief hebt dye is sieck. Eñ Jesus is noch .ij. daghē gebleuē in die selue plaetse. Ende na den vierden Joan. xi.

blerden dach dat Lazarus ghestorven was ende begrauen (wanneer dattet al ghedaē schene / ende den hoep al gheheel verloren was) soo is Jesus ghecomen / eñ heeft hem verweckt / bitterlijc weenende / suchtende / en de luyde roepēde. Dēct ooc hoe dat die Pharizeen (siende die teekenen eñ myraculē dye Jesus dede / ende dat hem soo grooten schare des volcs volchde / ende in hem gheloofde) raet hielen / hoe sij hem ter doot brenghē souden / dwelck Jesus bekennende / is van daer ghegaē in een stadt ghenoēt Ephrem byder Jordanē / ende daer bleef hy een weynich daghen. Bidt Jesum dat hy by v wilcomen ende inder eewichept met v ende by v wil blijuen woonen in uwer zielen / ende dat hi v te kennen wil gheuen alle den raet ende listichept uwer vianden ende die periculose stricken der tentatien ende die voorsichtelijck te vlieden / Ende en sijt oock niet cleynmoedich al schijnt v die Heere zōtijts te verlaten / wāt daer om laet hy den mensch somtijts tot dat alder wterste comē / op dat hi te meer gheeert ende gheglorificeert soude worden.

Te neghen vren.

Mat. xx. Ouerdenct hoe dat Jesus des vrijdaechs voor palmen / willende te Jerusalem gaen met hem ghenomen heeft zijn twaelf Apostelen ende derwaerts gaende hen ghesept heeft : Siet wij climmen op te Jerusalem

ende

ende dye sone des menschen sal ghelevert/
ende bespoghen worden/etc. Ende als sij
ghinghen door het mid den van Samarien
ende Galileen/soo zijn hem int ghemoet ge Luc.xvij
comen.x.melaetsche menschen / dye welcke
van verre staende/ gheroepen hebben met
luyder stemmen: O Jesu ghebied ontfermt
v onser. Ende Jesus heeftse ghesien eñ ghe-
nesen/ Eñ een vanden thienen is wederom
ghekeert Godt louende. doen is tot Jesum
ghecomen dye moeder van Zebedeus kin-
deren biddende ende begheerende wat van
hem voor haer kinderen. want si haddē den
Heere hooren segghen van zijn passie ende
verrijsenisse/daerom wouden sij besorcht zijñ
in toecomende tijden / eñ groot wesen bydē
Heere/als hi in zijn rijc soude zijn. denct ooc
hoe hi comende by Jericho/ siende gemaect
heeft den blenden by den wech sittende / eñ Lu.xviij
gheboodt dat men dien tot hem brenghen
soude / ende als hy by hem ghecomen was/
soo vraechde hem Jhesus/ segghende: wat Luce.19
wildi dat ick v doen sal. Itē hoe Jesus wan
delende door Jericho Zacheum aenghesien
heeft/die welcke ghecloммen was op den
boō om Jesum te sien eñ Jesus heeft hē ge-
bodē haestelijc neder te dalē/ wāt hi moeste
dien dach in zijn huys blijuen. Eñ Jesus daer
comende heeft dien huyse salicheyt gebracht /
eñ heeft met Zacheo eñ met veel Publica-
nen

nen gheten/want Zacheus was een prince
Marci.x. der Publicanen. Eñ voorts hoe dat Jesus
gaende wt Jericho twee blende siende ghe
maect heeft die tot hem riepen. Gheeft ghi
den Heere v herte te kennẽ/ ende al dat ghi
wilt sal hy doen. Eñ en ontsiet v niet die sca
ren der menichfuldigher ghedachten die v
straffen eñ doen swijghen/ maer roept stan
tastelijck totten Heere ende hi sal uwer ont
fermen. Climt met Zacheo opdẽ boom der
penitencien/ hebt eenen wille niet meer te
sondighen/ ende die Heere sal v aensien/ en
de tot uwen huyse der conscientien comen
met zijnder gracien. Staet van verre ouer-
midts bekennen uwer snootheyt/ eñ roept
luyde met stercken betrouwen totten Hee-
re/ ende hy sal v ghenesen. bidt hem dat hy
v wil gheuen een recht medelijden ende be
kennen zijns bitteren lijdens/ ende dat sta
delijck int herte draghen. ende metten leuẽ
ende wercken te antwoorden. Amen.

¶ Des middaechs.

mat.xxvi. Neemt v maeltijt ouerdenckende hoe
mar.xiiij dat Jesus ses daghen voor paesschen
Joan.xij tot Bethanien ghecomen is/ daer Mag-
dalena zijn ghebenedijde voeten heeft ghe-
salft/ ende die ghedroocht met haren hay-
re/ ende een alabasteren busse brekende/ co
stelijcke ongheualschte Nardus salue wt-
ghestort heeft op zijn hooft. Breect ghi ooc
dat

dat alabasteren vat uwer herten/ende stort
wt allen v begheerten voor den Heere / en-
de hy sal v ontfanghen ende veruullē in be-
quamen tyde/tot uwer salichept.

¶ Nae die maeltyt.

NEēt v ruste ouerdēckende hoe dat Je-
sus dien dach ghebleuen is by dat lieue ge-
selschap/ende des morghens vroech opstaē-
de hem bereydt heeft om nae Jerusalem te
gaen. Och denct doch wat ruste hy doen ne-
men mocht / dye daer bekende zijn bitter lij-
den te naken ende aen te staen. Hebt mede-
lijden met hem / ende bidt hem dat zijn bit-
ter lijden aen v / noch aen gheenen mensch
verloren en moet blijuen. Amen.

¶ Ter eender vren.

GAet wt u-
wē huyse
gō Here eñ co-
mint te gemoe-
te/ ende besiet
hoe ootmoede-
lijc dat hi coēt
rijden op een
ezelinne ende
op haer vue-
len/ Aenmerct
nu wat groo-
ter eeren ende
blijscappen hy
ontfan-

Mat. xxi
Marci xi
Luce xix
Joan. xij

ontfanghen wort / eñ hoe bitterlijc eñ me-
doogelijc dat hy weẽt/want hi bekẽde dz hi
na luttel daghen met seer grooter schandẽ
ende pijnen door den seluen wech gheleydt
soude worden/ende oock so weende hy / bo-
uen al/ouer die booseyt ende ondancbaer
heyt der Joden / eñ alle der ghene die hem
onbequaem souden maken om deelachtich
te worden der vruchten zijns heylichs lij-
dens . Gaet nv uwen bruydegom te ghe-
moete ende stroeyt onder hem die bloemẽ
der goeder wercken/ eñ singt hem met vie-
righe deuocie eñ dancbaerheyt eenen nieu
wen sanck voor alle sijn weldaden. Denckt
ooc hoe dat Jesus inden tempel comende
ghemaect heeft een gheessele van coorde-
kens/die coopers / eñ vercoopers daer wt
drijuende . Ende hoe dat hy alle dien dach
was leerẽde/ ende die siecken ghenesende/
eñ des auẽts seer vermoeyt eñ besweet vã
grooten arbeyt hongherich moeste weder-
om keeren tot Bethanien . Och denct hoe
bangh dat herte van uwẽ beminde moest
sijn/want hi bekende hoe dat die boose Jo
den dachten eñ onder malcanderen ghesto
ten hadden dat si hem dooden souden/ ver-
biedende dat niemant hem te gast ontfan-
ghen en soude /oft eten oft drincken gheuẽ/
niet soo veel als eenen tooghe couts wa-
ters. Leert hier ootmoedicheyt eñ sacht-
moedic-

moedichept van herten/eñ bidt hem dat hy wt uwer herten wil verdrijuen alle dat hē mishaecht/eñ gheuen v alle teghenhept eñ onweerdichept der menschen verdulde-lijc te lijden ende suetelijc te ouercomen/eñ nemmermeer eenighe bitterhept teghen iemant in uwer herten te laten rustē.Amē.

Ten twee vren.

Ouerdēct hoe dat Jesus des maēdaechs Mat.xxi
vroech wederom na Jerusalē keerēde / hō- Marc.xi
ger gehadt heeft/Eñ siende eenē vyghebōō
ontrēt dē wech / eñ geē vruchtē daer in vin- Joā.viij
dēde/dien v̊maledijt heeft/etc.Dēct ooc hoe dat hy indē tēpel comēde/ niet en heeft willē verdoemē dz vrouwē/ dwelc ī ouerspel beuondē was.Eñ hoe dat hy voorts alle dien dach bleef leerē en prekē/eñ des auēts(wāt hē niemāt tetē oft te drinckē en gaf)wederō na Bethaniē hōgherich keerde. Dēct oock hoe hi des dijsdaechs veel v̊scheydē disputatiē hadde mettē Jodē hē leerēde in meniger hāde parabolē/allso dat hē niemāt so seer v̊moeyt ghehāt en hadde als op diē dach. Eñ ten lesten hebbē si met steenē na hē gheworpen/ende met grooter onwaerdichept verdreuen als eenen/wiens toecoemst mē niet meer en begheert / eñ also is hi des auents laet wederom ghekeert nae Bethanien.eñ comende by den berch van Oliueten soo is hy gaen sitten met sijnen discipulen/diē een

lanck sermoon leerende . ende opstaende
mat.xxvi heeft hy hen ghesept op den wech gaende:
Ghy weet dat nae twee daghen sal paes-
schen zyn/ eñ die sone des menschẽ sal ghele-
uert worden. Och denct hoe dye woorden
sneden door die herten der discipulen/ Ende
denckt oock hoe minlyck hy ontfanghen
was van zyn ghebenedijde moeder ende vã
alle dat lieue ghesellschap. Volcht hem van
verre nae/ ende hoort nae zyn Goddelycke
predicatie/ ende bidt hem dat hi v weerdich
make te hooren dat suete woort: gaet en-
de en wilt niet meer sondighen.

Nae die vesperen.

OVerdenct hoe Jesus des woensdaechs
alle den dach bleef by zyn lieue moe-
der/ haer troostende met minlycke woor-
den/ want sy seer bedroeft was van zyn aen
staende lyden/ eñ nochtans weer matẽ seer
begherende die verlossinghe der menschen/
alsoo dat sy was in alten grooten banghic-
heyt ende droefheyt. Denct oock hoe dat hy
mat.xxvi vercocht wert van synen eyghen discipel
om. xxx. penninghen. Ende denct oock hoe
dat hy alle den nacht in zyn ghebeden is
ghebleuen weenende ende suchtende/ want
hy bekende wat hem den toecomenden
mat.xxvi nacht aenstaende was. Item denct hoe dat
hy des donderdaechs vroech sondt twee
van synen discipulen om te bereyden dat
paesch-

paeſchlam/eñ hoe dat hi als den auent ghē
naecte oorlof nam vā ſijn bedructe moeder/ mar.xiiij
ende van alle dat lieue gheſelſchap beue- Luc.xxij
lende haer ſijn lieue moeder / segghende/
Draecht ſorghe voor haer/ende trooſt mal-
canderen / want ghy en moecht niet meer
trooſt van my hebben/ ic gae om den wille
mijns hemelſchen vaders te volbrenghen/
ende alſo omhelſde ende cuſte hy ſijn lieue
moeder met veel tranen ende dye ander
vriendekens.ſo is hy van daer gheſcheydē/
ende ghegaen nae die ſtadt van Jeruſalem
om al daer dat paeſchlam te eten nader
Joedſche wet. Merct neerſtelijck met me-
dedooghen dit droenich ſcheyden / eñ denct
hoe bangh dat Jeſus herte was als hy ge-
uoelde die heete tranen zijnder droenigher
moeder ſo ouervloedelijck wtbarſten ende
loopen ouer zijn heylighe wanghē. Voecht
v daer by oft by auentueren die vierighe
tranen v vercout ende verdort herte moch-
ten beweghen eñ ontſteken / Ende bidt hen
beyden ſo wat ghy begheert / ſy en ſullen v
niet weygherē dat v is dienēde ter ſalichz.

Des auents.

Neemt v collacie ouerdenckende hoe
dat Jeſus ſtaende met ſinen diſcipu- Joā.xiij.
len het paeſchlā gheten heeft/ met wat ver
langhender begheerten hy deſe leſte ſpijſe
verwacht/ende gheten heeft.

Denct oock hoe dat hy daer nae ootmoedelijck zijn ouerste cleedt afleyt ende gort hem met een lijnen cleedt. ende selue water doende in een becken / heeft hem dye ouerste moghentheyt neder gheboocht om te wasschē die onreyne voeten zijnder discipulen. Siet hoe dye almoghende Godt ootmoedelijck cruypt op zijn knyen wasschende eñ cussende zijnder discipulen voeten. Ende hoe dat hy sijnen verrader niet en versmaet / maer hem den seluen dienst minlijck bewijst ghelijck den anderen / eñ noch meer. Merct ooc neerstelijck dat hooghe ende onbegrijpelijc werck der liefden / dat hy ons zijn heylich lichaem ghelaten heeft tot een spijse ende zijn heylich precioos bloet tot eenē dranck. Rust nu met Joannes op die borste Jhesu / ende hoort nae zijn suete woorden / ende kent ghi v seluen onweerdich te sitten metten Apostelen aen dye tafel / soo valt neder tot sijnen voeten onder dye tafel / ende vergadert dye cruymen die daer neder vallen / eñ ghy sult versaedt worden. Verootmoedicht v voor de menschen eñ gheeft v tot dat alder snootste ende minste. Want dye hooghe Godt heeft hem gheboogen onder zijn creatueren. Ende bidt Godt dat ghy zijnder liefden nemmermeer ondanckbaer en moet zijn. Amen.

Te compleet tijt.

Gaet

Ghaet wt met uwē gheminden nae den berch van oliueten ende merckt hoe dat dye sone Godts begint te scudden ende te beuen soo dat hy nyet een ledt stille houden en mocht van grooter banghicheyt / segghende tot sijnen discipulen: Mijn siele is droeuich totter doot toe. Ende hoe dat hy drij reysen sijnen hemelschen vader gebeden heeft dat hy den kelck der passien van hem woude nemen. Ende hoe dat hy / inden strijt des doots ghestelt zijnde/water ende bloet ghesweet heeft. Siet hoe dat hy hem cruyswijs nederstrecte metten aensicht plat inder eerden ende van grooter banghicheyt wt barste metter stemmen roepende/ suchtende eñ bitterlijck weenende. Hoe dat hy als nv / van grooten vreesen en bekennen sijns aenstaende lijdens/ wert scuddende eñ beuende/stijf van couden/bleeck ende ongedaen van verwen/ghelijck een doot mēsch/

Math. xxvi. Marci. xiiij. Lu.xxij. Joan. xviij.

ende als nv met onuerdraghelijcker hitten doorgaen/so dattet bloet/dwelck die vreese tot zijnder herten hadden ghetoghen / met grooten ghewelt tot alle die sweetghaten zijns heylighen lichaems wtbarste/ soo dat alle zijn cleederen vol bloets gheloopen wa ren/eñ ooc is die eerde daer Jesus op lach nat gheworden vanden bloede. Merct hier die diepe ootmoedicheyt Jesu / want hi dye daer een is metten vader/ werpt hem seluē neder ter eerden biddende sinen hemelschē vader/als eē verworpen mensch. Bemerct oock mede zijn willighe ghehoorsaemheyt/ want hy hem ghewillich gheheelijcken o- uergheeft inden wille zijns hemelschen va- ders. Leert hier oock van Jesu die maniere van bidden/ te weten aendachtelijck niet al leen metten monde / maer oock metter her ten ootmoedelijck / bekennende v seluen onweerdich van Godt iet te ontfanghen. vierichlijck / als dattet slot van v ghebedt altoos sal zijn: fiat voluntas tua. uwen wil- le ghesciede. ende offert Jesu dat bereytsel ws herten / dat ghi om sijnen wille voort- aen gheerne lijden wilt alle verdriet teghē- spoet becoringhen/ende al dat sinen godde- lijcken wille ouer v verhenghet. Ende bidt hem dat hi v met zijn Goddelijcke gracie bi staen wil / ende dat sinen heylighen enghel v vertroosten moet. Ende al en ghevoeldy

die hulpe Godts terstont niet bi v te zijn / en weest daerom niet cleynmoedich / maer denct dat Jesus drijwerf moeste bidden eer dat hem die engel openbaerde en vertrooste die welc nochtans zijn creatuer was. Des nachts. Luc.xxij

Nemt v ruste ouerdenckende hoe dat Jesus nae dat hi drijwerf sinen hemelschen vader ghebeden hadde / zijn discipulen heeft doen slapen / een oock selue een luttel sliep / also die leeraers segghen. Merct zijn saechtmoedicheyt tot sijnen discipulen / want telcker reysen / als hy ghebeden hadde / soo quam hi sien na zijn discipulen / ende al was hi in grooten druck en bangicheyt / nochtans en heeft hi niet vergheten sorghe te draghen

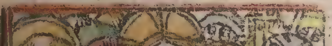

Te metten tijt.

voor die ruste zijnder discipulen / ende bidt hem dat hy v wil geuen noot turftichz ws lichaems / om die altoos mz rechte meyninghe ende beschevdentheyt te mogen ghebruycken. Amen.

Des

Joan. xviii. DEs vrÿdaechs nachts ontwaect met
vlÿticheyt/ende ghedenct met herte-
lÿcken medelyden hoe dat Jesus zÿn vian-
den willich te ghemoete ghegaen is / ende
vernieut v opsetten der duechden / ende of-
fert Jesu uwen wille vierichlÿcker dan ghy
ghedaen hebt/ende bidt hem dat hi door dē
brant zÿnder Goddelÿcker liefden/uwē wil
le ende allen v begheerten om hem te dienē
vierigher wil ontsteken eñ dieper met hem
vereenighen. Siet oock hoe dat schoon min
lÿck aensicht verandert ende bleec van ver-
wen wart/ als hi soo grooten menichte van
volck voor hem sach / ende bekende dat dye
vre des strÿdts daer was. Ende hoe dat hy
(van binnen bereedt om te lÿden/ maer nae
der mēscheyt seer weemoedich ende schroo-
mende)voortgaet/ ende neemt seer minlÿck
sÿnen verrader inden erm/hem cussende en
Math. xxvi. de segghende / vrient waer toe sÿdy gheco-
men: daer in te kennen ghevende dat hy al-
tÿt bereet is den ghenen dye hem vertoor-
nen in ghenaden te ontfanghen. Maect ghi
een opsedt in uwer herten alle onrecht ende
teghentheyt die v vanden menschen overco
men / geerne ende verduldichlÿc om Jesus
wille te lÿden / ende hen alle teekenen van
vrientscappen te bewÿsen. Merct oock hoe
nÿdichlÿck dat sÿ haer handen aen Jhesum
sloeghen/hoe onghenadelÿck dat sÿ hē bon-
den/

den / ende hoe wreedelijck dat sij hem han-
teerden ghelijck eenen moordenaer / ende
verbonden hem zijn minlijck aensicht / ende
toghen hem voorts met felder onghenadi-
gher verwoetheyt / met stercken slaghen
met ghewapende vuysten / sloeghen sij hem
inden neck / op zijn schouderē ende rugghe /
ende op zijn alder suetste borste met stercke
knokelen / met felle slaghen / waer dat sij hē
raken konden / recht al oft sij hem met elc-
ken slach ghedoot souden hebbē. Sy toghē
hem mettē ooren / al oft hi een dief geweest
hadde / eñ bonden hē zijn handē te gad op sij
nen rugghe met een zeel oft touwe / ende to
ghen hem soo wreedelijc recht oft sij hē dye
ermen wt den leden ghetrocken soudē heb
ben / Ende gheberdē met hem recht oft sij
eenen dief gheiaecht hadden / ende al oft sij
hem als eenē hont verworcht oft verscoert
souden hebben. sij trocken hem by den baer
de ende metten hayre / dat sinen suetē mont
daer af gheswollen was. Sommighe na
men den loop van achter ende stieten hem
in sijnen heylighen rugghe dat hi ter eerdē
neder viel. Och denct hoe deerlijck dat dit
vallen was / want hi en mocht sij seluen niet
helpen ouermidts dat zijn handen op sinen
rugghe ghebonden warē / Ende alsoo sleyp
ten sij Jesum voort ghelijc een beeste / ende
liepen met voeten ouer hem / die een sloech
hem /

hem/ dander bescaemde hem/ die derde be-
spooch hem onder zijn minlijcke oogen/ die
vierde stiet hem dat zijn tanden ratelden/
met sulcken iammer brochten sy hē tot An-
nas/ als dat hi niet eenen voetstap met ghe
make gaen en mochte/ anders dā gesleypt/
Joā xviij ghestooten/ betreden door dye straten van

Jerusalē. O
wat rouwe/
en droefheyt
leden die disci
pulē als sy dit
sagē/ die welc
ke al te samen
lieten hem al-
leen onder die
wreede Jodē
ende vlode vā
hem/ want si
hem niet hel-
pen en moch-
mat. xxvi ten/ sonder alleen Petrus ende Joannes
die hem van verre volchden. Volcht ghi
oock uwen gheminden nae/ ende siet hoe
mar. xiiij deerlijck dat sij met hem leuen/ ende ghe
lijck als v bruydegom om uwen wille ghe
vanghen is/ soo vanghet allen v sinnen
ven buyten/ ende allen die crachten uwer
zielen van binnen om sinen wille/ in sijnen
Goddelijcken dienst/ ende in die tijden als
ghi

ghi v tot Godt behoort te keeren/ eñ denct
dat ghi allen v leuen lanc gestelt zijt in eenẽ
grooten strijt teghen v drij vianden/ die ghi
niet verwinnen en moecht ten sy dat ghi v
ghewillichlijck gheuanghen gheest in dye
handen des ghecruysten Jesu. Sindt ooc v
seluen in dancbaerheyt mettẽ handen zijn-
der gebodẽ eñ besonder der liefdẽ tot Godt
eñ tot uwen euen mensch / oft met een son-
derling opset der duechdẽ ende vernieuwin
ghe uwer professien/ sydi gheestelijck / ende
bidt den Heere door die handen daer hi me
de ghebonden was in zijnder gheuanckenis
se/ dat hi v wil helpen/ dat ghi dẽ bãt ws op
sets oft uwer gheloeftẽ volhardich moecht
houden eñ betalẽ/ Bidt hem ooc mede door
dat iammerlijc vallen dat hi so dicwils seer
deerlijc ter eerden storte/ dat hi v daer door
wil bewaren/ dat ghi nẽmermeer in eenige
cleynmoedicheyt vallẽ en moet door welcke
ghi vã hẽ vscheydẽ soudt mogẽ wordẽ. Dẽct
ooc oft ghi tot eenige õgeordineerde passiẽ/
begeertẽ/ meyningẽ / oft becoringhẽ eenich
goet te doẽ hebt achter gelatẽ eñ bidt dichei
lige Apostelẽ dz si voor v biddẽ willẽ eñ v ver
giffenisse eñ gracie aẽ God vwernẽ. Merct Joã xviij
ooc hoe ootmoedelijc dz Jesus stõt voor Ca
yphas zijn hãdẽ gebondẽ werdẽ op zijn rugge
daer hi ontfinc dẽ wreedẽ õgenadigẽ kinne-
bac slach so dz hi neder ter eerdẽ viel/ eñ zijn
hey-

heylighe aen-
sicht begonst
te swellen eñ
dat bloet liep
hem te nuese
eñ te monde
uut/ want het
ghesciede mit
een ghewa-
pende hant.
Valt ghy by
hẽ neder eñ
begheert die
slach met die-
pen medelijden voor hem te ontfanghen/
ende bidt hem dat hy v wil vergheuen alle
tghene daer ghy hem met woorden in ver-
toornt hebt. Merckt oock hoe dat hy voor
Cayphas valschelijck beschuldicht ende be
loghen wert/ eñ den doot schuldich ghere-
kent/ eñ tot allen verduldelijck swijcht/ Eñ
Lu. xxij. met wat sueten minlijcken ghesichte dat hi
Petrum aensach als hi noch was in twere
zijnder versakinghe. Geweent met Petro
voor den Heere v eyghen onghetrouwicht/
ende bidt hem dat hy v wil aensien metten
ooghen zijnder bermhertichet/ende v gra-
cie geuen/dat ghi voortaen getrou moecht
zijn tot ter doot toe. Amen.

Nae die metten.

Recol-

Recolligeert en versaemt v een luttel met een stil opgheheuen herte ende ouerdenct met diepen medelijden die onsprekelijcke eñ verborghen pijnen metten welcken si alle den nacht toe brochten in allē dat haer boose herten verdenckē mochten. Eñ wat pijnlijcker rusten Jesu ghegheuen worde/want sij hē met grooter onweerdicheyt stieten in eenen hoeck des huys. Och denct hoe hy daer sadt met gheboochden knyen ende met ghebonden handen/met bedructer herten/ende met weenende ooghen/ootmoedelijck neder opder aerden/ende zijn alder schoonste aenschijn iāmerlijc gheswollē vanden slaghen. Sidt hier neder by uwen gheminden ende bidt hē om dat costelijc iu-

weel der versmaethz eñ d verworpēthz. Daer na so setten sij Jesum op eē banc eñ verbōdē hē zijn minlijke oogē met eenē vuylen doec/ende sloeghē hē mz ghewapende vuystē voor sijnē suetē mont andere

andere in sÿnen heylighen hals ende ghebe
nedÿde aensicht/ somtÿts stieten si hem on-
waerdelÿc met haren voeten in zÿn heilige
side/ ende op sinen heylighen rugge/ eñ sey-
mat.xxvi dē Christe propheteert ons / wie v diē slach
gaf/ ende hi sadt so deerlÿc ghecromt onder
die menichfuldige slaghen/ dat hi hem nau
welÿc eens opgherichtē en mochte. Denct
hoe flau dat hē zÿn teer herte was van dat
onreyn stinckende speecsel ende vuylicheyt
der Joden/ die si met crachten ophaeldē eñ
spoghense hem in zÿn suet aensicht/ eñ in sÿ
nen ghebenedÿden mont/ ende want hi ghe
bonden was so en mocht hi si seluē niet hel
pen/ soo dat hem alsoo bang wert al oft hy
daer in verstict soude hebbē gehadt. Gaet
nu met betrouwen tot hem ende bidt hem/
soo wat ghy begheert sonder twÿfel hy en
salt v niet weygheren/ wāt hi staet so wee-
delÿc ghebōden om uwen wille/ op dat hy
v niet en soude afgaen. Neemt hier v ruste
nae die mettene ende bidt hem door dat on
bekent lÿden dat hy in dien nacht ghaledē
heeft dat hy v wil kennisse gheuen van al
dat in v verborghen is / eñ hem mishaecht.

Te priem tyt.

Math. xxvij. Ouerdēct hoe dat Jesus wert ghebracht
voor Pilatus ende valschelÿc besculdicht/
ende tot allen verduldelÿc swÿcht/ /staende
met ghebooghden rugghe / gapende na sinē

adem

adem ghelijc een hert dz ge iaecht is/ wāt hy alle den nacht hadde ghearbeyt in swaer slaghē eñ groot verdriet/ eñ wert nv m3 haestē ghedreuen ouer den wech om dat sij zijs doots soo gierich waren. Ondersoect v cōsciencie oft daer yet in is daer ghi af soudt mogē besculdicht worden voor den oppersten rechter. Eñ bidt Jesum dat hi v herte wil verlichten dat ghi allen v gebreken claerlijc moecht bekennen eñ v seluen hier alsoo ordeelē dz ghi hier namaels vā hem niet vordeelt en wort. Denct Lu. xxiij oec hoe Jesus vā Pilato wert gesonden tot Herodes/ eñ hoe dz hi vā hē bespot wert/ eñ spottelijc gecleedt met eē wit cleet als eenē sot/ eñ wederō gebracht wert tot Pilatum. Siet hoe deerlijc dz si hē sleypen eñ iagen vā dē eenē rechter tottē anderē. siet hoe verre si vā hē ghingen ō dz hi te badt vā alle mēschē gesien soude wordē. Aensiet hoe dz si hē werpē met steenen/ slijck/ eñ andere onreynicheyt.

Ende

Ende want
dat wit spotte
lijc cleedt voor
en achter seer
lanck was/ en
de hem zij han
den ghebondē
waren / soo is
hy dickwils
swaerlijck ter
eerden geual-
len / Ende het
bloet ende dye
onreynicheyt
daer hy in viel mismaecten hem soo seer dat
men nauwelijck die ghesteltenisse van zijn
ghebenedijde aensicht bekennen en mocht.
Denct oft ghi in v were yet vermetende oft
goetdunckēde zijt geweest/ oft eenigen prijs
der menschen begheert hebt/ eñ bidt Jesum
dat hy v wil gheuen dat ghy dat wit cleedt
uwer professien/ oft ws doopsels/ onbesmet
mocht bewaren tot inden dach der bruylof
ten hier namaels.

Te tercie tijt.

Joā.xix. Ouerdenct hoe dat Jhesus dye Heere des
hemels naect ghebonden wert aen een co-
lomne / ende wreedelijck ghegheesselt met
scherpen roeden oft andere gheesselen als-
men vinden mochte. Hier mede wert hem
zijn

zijn heylich vleesch soo wreedelijck opghe-
schoert dattet met groote stucken aen dye
gheesselen bleef hanghen / ende men mocht
tot veel steden zijn bloote ghebeynte sien /
ende zijn preciose bloet vloeyde so ouervloe-
delijck wt zijnen heylighen lichaem / dat nz
alleen zijn ghebenedijde vleesch / maer oock
zijn ghebeente gheuerwet was / ende hy en
hadde vanden hoofde totten voeten so veel
gheheels niet daer men een hooft vā eēder
naelden hadde moghen setten. Och denckt
hoe dat hem van grooter pijnen ende ouer-
vloedighen wtstortinghen zijns preciose
bloets / zijn natuerlijcke crachten begheuen
en ontgaen. eñ hoe hy hangt aen die touwe
crimpende eñ wringhende als eenen worm
van grooter pijnen. Denct hoe dat hem telc
ken slaghe alle sijn ghebenedijde herte ver-
schrickte alle sijn leden beefden / sijn schou-
deren versetten eñ sijn lippen tot elckē slach
van een scheyden / ende sijn tandē op malcā
deren persten. Dat wreede slaen duerde soo
langh / dat beyde diet saghen ende die hem
sloeghen moede waren / ende niet meer en
vermochten. Denct oft ghy alle die gheesse-
linghen dye Godt ouer v verhengt heeft
dancbaerlijck ende met ghelijcken moede
verdraghen hebt: ende bidt Jesum om wa-
rachtighe lijdsaemheyt. Med.
Merckt voort hoe sy hem cleeden met ee- xxvij.

E nen

nen purpurē
mantel ende
vlochtē eē cro
ne vā doornen
ende druchtēse
tottē herssenē
toe in zijn gebe
nedijde hooft
Eñ si gauē hē
een riet in zijn
heylige hant/
ende boochdē
hen knieē voor
hem in spotte
seggende/ weest gegroet coninc der Joden/
eñ si sloegē hē met gewrongē vuystē in zijnē
heyligen hals eñ op zijnen suetē mont/ Och
siet hoe dat cyraet des hemels eñ der eerdē
nu sidt met geboochdē hoofde te samē crim-
pēde vā onuerdrachgelijcker pijnen/ verdul-
delijc lijdende die harde slagen. Hoe deerlijc
was zijn schoō minlijc aensicht gehackt eñ on
twee geslagen/ so dat het vel eñ vleesch met
stuckē ouer zijn wangen hinc. eñ dat bloet eñ
die onreynicheyt te samē gemēgt mismaec-
tē hē so seer dat alle dye hē saghē eē afkeerē
eñ walghinge van hē haddē. Denct oft ghy
Jesum mz ydel cieraet vertoorēt hebt eñ legt
v hooft in zijnē gebenedijden schoot/ eñ bidt
hem dat zijn preciose werm bloet v cout her

ce

te wil ontstekē in zijnder liefden/ eñ dat hy v
wil geuē warachtige ootmoedicheyt.

Dēct hoe Pi-
latus Jesum
daer na geno
mē heeft ver-
uult wesende
mz alder scan
dē/ende heeft
hē den volcke
vertoont seg-
gēde: Siet dē
mēsch/ ende si Joā.xix.
ciepē mz eysse
lijcker stēmē/
Doet wech/
doet hē wech/ cruyst cruyst hē. Pilat⁹ merc-
kēde dat hi niet en vorderde so heeft hi Je-
sum geleyt int rechter huys/ eñ heeft die sē-
tēcie ouer Jesum gegeuē datmē hē cruyce
soude/ Och dēct hoe dz dē anxt des doots zijn
teer nature doorgīc. Terstōt vlogē die wree
de Jodē aē Jesum eñ hebbē hē dz purpuren
cleedt wtgetrockē/ eñ want in sijn opē won
den ghcheylt was/ so hebben zijt met groo-
ten stuckē van sijnen ghebenedijdē vleesch
afghescheurt/ Doen zijn hē alle sijn wonden
vernieut eñ wederom bloedēde geworden
Siet nv dat bloet van alle sijn leden afloo-
pen / ende gaet met betrouwen tot hem

ende druct v seluen in sijn bloedighe ermē/ op dz sijn preciose bloet ouer v mach vloeyē in verghiffenisse allen uwer sonden / ende bidt den Heere dat hi v een ghenadich rechter wil sijn ende dat hy v verghenen wil alle vermetelijck oordeel van uwen naesten.

Ten acht vren.

mat. xxvi
Lu. xxiii

Ouerdenct hoe dat dye boose Joden Jesum zijn eyghen cleederen hebbē aē ghedaen/ eñ leyden hem tusschē twee moordenaers/ sijn eyghen cruyce draghēde al oft hi hen prince eñ capiteyn gheweest waer. Ende hoe dat hy sijn bedructe moeder ontmoette. Denct doch hoe haer te moede was / doen si haer lieue kint sach comen soo swaerlijck verladen met sijn eyghen galghe/soo onmenschelijck mismaect / ende soo deerlijck metten hoofde nederbuyghende / ende swaerlijck versuchtende ende hyghende na sijnen adem van grooter moetheyt / haer deerlijck aen-

aensiende. Doen beganen haer allen haer crachten eñ si wert bitterlijc weenende. Eñ Jesus bekennēde die droefheyt sijder weerdigher moeder / wardt also cranck dat hy niet eenen voetstap voortghegaen en conste maer hy stortte ter eerden neder / ende dat swaer cruyce op hem. Och hebt doch mede lijdē met hen beyden / wāt si zijn in grooter pijnē om uwē wille / eñ in vernieuwinghe alles spots. eñ bidt Jesum dat hy zijn bitter lijden in uwer herten wil prenten / eñ gheuē u / dat cruyce der penitencien waerdelijc eñ volhardelijc tottē eynde uws leuens te dragē

Ten. ix. uren.

O uerdenct hoe dz hy nu grooter pijnē ghecomen is opden berch vā Caluarië / daer hem zijn cleederē wreedelijck ghe- schoert ende getrockē zijn wt zijn heylighe wonden / waer door si anderwerf heel vernieut zijn / alsoo dat zijn ghebenedijde lichaem niet anders en scheē

 dan

van oft gheuilt hadde gheweeſt. Aldus ont cleedt weſende hebbē ſi hem doen ſitten op eenen ſteen inden couden ſnijdenden wint/ vol wonden ende ſmerten/ter tijt toe dat ſi tcruys bereet hadden. Daer ſo wort hi ghe pijnicht in alle zijn vijf ſinnen. In zijn ghe-ſichte/want hy dat cruys voor hem bereet ſach daer hi aē ſteruen ſoude ſoo ſcandelijc ken bitteren doot. In zijn ghehoor/ want ſy hem ſeer ſpottelijc eñ ſcimpelijc toe ſprakē. In zijnen ruec/vandē onreynē vuylen ſtanc der plaetſen. In ſijnen ſmaec want ſi gauē hem wijn met mirre ghemengt. In zijn ta-ſten ende gheuoelen wāt ſi hem wreedelijc eñ onghenadelijc handelden. Dēct oft ghi v ſeluen gheheel bloot ghemaect hebt vā alle eygentheyt ws eygen wils/eñ bidt Jeſum dat hi v wil vergheuen alle tgene daer ghy hem door v vijf ſinnen mede vertoorēt hebt. Siet ooc hoe wreedelijck dat ſi hem rugghe linge opt cruys nederworpē ſo dat alle zijn leden craecten / ende bidt hem dat hy v nemmermeer in ſonden en wil laten val-len/waer door ghi van hem ſoudt moghen ſcheyden.

Te ſexten tijt.

Haeſt v te comen met grooter vierichz op den berch van Caluarien / daer v gheminde leet opt houte des cruys zijn er-men minlijck wt rechende om daer aen-

ghe-

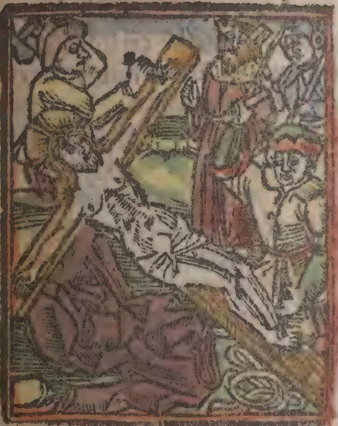

ghenagelt te worden: Valt in dye ermen zijnder sueter liefden want hi leet wtghespannē v verwachtēde om v te omhelsē eñ te cussē in vergiffenisse allē uwer sondē/ eñ tot vermeerderinge zijnder gratien/ want die ryuieren der gracien sullen terstont ontsloten worden/ ende cust met innigher dancbaerheyt dye eerde daer hi opleet in dien ghy v seluen onweerdich kent met Magdalena te cussen zijn voeten / hoe veel te min zijnder sueter omhelsinghe rc. Sonder twijfel nv moechdi met volcomen betrouwen tot hem gaen want hy laet hem naghelen door handen en voeten aenden cruyce / van dwelck hy niet leuende scheyden en sal / op dat ghy hem altijt soudt moghen vinden nae uwer begheerte : Denckt hoe wreedelijck dat sy hem wtrecken soo dat alle zijn aderen schoorden ende zijn leden stonden Psal.xxi alloo stijf ghespannen dat men alle zijn beenen

beenen tellen mochte / ende daer die leden
vergaderen aen die schouderē eñ beenē wa
ren wten leden ghereckt. Daer nae hebben
si Jesum ghenaghelt in handē eñ voetē seer
wreesselijc met alte grouen plompen naghe
len/der welcker canten warē scherp als een
mes /ende die poenten seer plomp/soo dat si
eē stuc vleesch sloegē int gat vādē cruyce. Je
sus aldus wreedelyck gecruyst wesende soo
hieuē hē die dienarē op hooch indē locht / eñ
lieten hem onwerdelijc neder schieten in ee
nen steē die hooch wter eerden stont . Gaet
nv in v seluen eñ denct oft ghi v lichaem / v
sinlijchept/eñ begheerten gecruyst hebt te-
gē die sondē/Eñ bidt Jesum dz hy v altoos
wil houden opgherecht/ende met hē veree

nicht door eē
warachtich
gheloone/ va
ste hope / eñ
vierighe lief-
de. Aēsiet nv
uwen bruyde
gom aenden
cruce hanghē
de tussē twee
moordenarē /
ende verwon
dert v vā zijn
groote ver-
dul-

duldichept ende saechtmoedichept / Want
in allen dat swaer lijden ende spijt die si hē
aendeden soo en waert hi met gheē onuer-
duldich: beweecht / maer met groote berm-
hertichept bidt hi voor zijn vianden segghē
de. Vader verghenet henlieden wan sij en Luc.xxij
weten niet wat sij doen. Dēct hoe verre dat
v saechtmoedichept verschepden is van die
saechtmoedichept ws bruydegōs / eñ maect
een opset voort aen v passien te willen ster-
uen / ende hem v seluen ghelijcker te maken
in woorden ende in wercken van buytē / eñ
inder herten van binnen. Merct die onspre-
kelijcke goedertierenhept ende milth: ws
Heeren / want hi v eñ alle menschen dye hē
begheren na te volghen grootē troost ende Lu.xxiij
hope zijnder ghenaden gheeft die den moor
denaer int eynde zijns leuens door een belij
dinghe zijnder sonden beloeft heeft zijn ee-
wich rijck. Volcht dat exempel des moorde-
naers nae / die welcke Jesu offerde al dat
hy hadde / Te wetene zijn herte in berou /
ende zijn tonghe in een warachtich belij-
den zijns misdaets. Alsoo offert ghy oock
Jesu alle die crachten uwer sielen eñ ws li-
chaems / altoos soeckēde zijn Goddelijcke ee-
re ende glorie in allen v wercken / ende hem
belijdende tot alle tijdē eñ oogenblic waert
moghelijc / ende maect altijt een opset vieri-
gher voort te gaen eñ hē meer lief te hebbē
ende

eñ draecht altijt dz lijdē Criſti in uwer her-
ten met meerder medelijdē ende droeffeniſ-
ſe dan ghi moecht hebben om eenich lijden
dat v toecomen mach / ſonder twijfel ghy
ſult oock van hem hooren dat ſuete woort
heden ſuldi met mi zijn int Paradijs. Dēct

oor wat me-
dedoogen eñ
compaſſie int
herte Chriſti
was tot zijn-
der bedructer
moeder/wiēs
herte ſeer
ſwaerlic door
wōt was mi-
ten ſwaerde
des bitteren
rows dwelck
hē alleen wel
kenlijck was. Daer omme dat moederlijck
mededooghen beſwaerde ſeer die pijne zijn
der heyligher paſſien/want hi bekende zijn
lieue moede r leuende te ſteruen want ſi le-
uende ſoo grooten rouwe droech die meer-
der was dan die doot/maer op dat ſi ſteruē
de niet beſwijcken en ſoude/ſo is ſi van ha-
ren lieuē ſone minlijc getrooſt / doen hi zijn
bloedighe ſteruende ooghen opbrac eñ ſach
haer vol rouwen ende gheweens/met rou-
wi-

wighen aenficht ende schreuenden ooghen op haer siende/dwelc zijn natuer doorginck als die door/eñ sprac tot haer: Vrouwe siet daer uwen sone/Eñ doē sloech hy zijn bloedighe steruende ooghen ter siden waert/eñ seyde tot Joannem: Siet daer u moeder. Joā.xix.
In welcke beuelinghen niet alleen sint Jan maer oor een yeghelijcke kersten ziele haer ghegeuen is/op dat si ons soude hebbē als haer eygen kinderen/eñ onse salicheyt vercrijghen soude met moederlijcker begheerten. Ende dat wi haer souden hebbē als onse lieue moeder haer beminnende/ eñ naest Godt alle eere eñ dienst bewijsende. Daer om o sondaer gaet m3 sekerē hope tot haer wāt si is u moeder/ si en sal u niet verlaten noch veronwaerdē/al sijdi sondich eñ onbequaē/ bidt haer dat si u bijstaē wil in allē uwen noot/gelijc si getrouwelijc bijstont hāren steruēden sone in zijnder doot/si en sal u onghetroost van haer uyet laten scheyden.

Te noen tijt.

O Verdenct in bitterheyt ws hertē hoe swaerlijc dz u bruydegom verlatē is geweest vā alle troost eñ hulpe in onbegrijpelijcker pijnē vā buytē eñ in onsprekelijcker droefh3 eñ bangicheyt vā binnē/recht al oft hi die sone gods n3 geweest en hadde/maer een openbaer sondaer verlaten van Godt/ Eñ hi roept met luyder clagelijcker stēmē/ ende

ende bloedighe tranen/Eli/Eli/lamma sa-
Math. xxvij. bachtani:dat is / Mijn Godt/ mijn Godt/
Mar. xv. waerom hebdi mi verlaten? Och dẽct doch
diepelijc wt wat diepen versuchten/wt wat
grooter bitterheyt/wt wat bedructer ban-
gicheyt/wt wat onsprekelijcker pijnen dese
stemme wtgheborsten is / ende dese tranen
ghevloeydt zijn/ende ouerlegt in uwer her-
ten/oft ghi in allen v lijden eñ banghicheyt
ghesocht hebt die toeulucht des ghebedts/
oft ghi den Heere in uwer banghicheyt al-
tijt ootmoedelijcken ghebeden hebt / ende
zijn hulpe verduldelijck verwacht hebt? Eñ
bidt hem dat ghi zijn heymelijcke roepen/
dat is zijn Goddelijc insprekẽ altoos moecht
hooren / ende te werck stellen / ende dat hy
door zijn bitter tranen v conscientie wil suy-
veren van al dat hem in v mishaecht. Hier
na soo begonst die fonteyne des leuens te
verdrooghen/want alle natuerlijcke voch-
ticheyt hem ontginc/ende zijn heylige bloet
was gheheel wtgheput / waer om dat hy
Joan. xix natuerlijcken grooten dorst hadde / ende
riep seer deerlijck met heesscher stemmen.
Ick heb dorst. Och denct hoe den ghenen
die hemel ende eerde gheschapen heeft/ en-
de alle creatueren spijst en versaedt / in sij-
nen meesten noot gheweyghert wort eenẽ
dronck waters/maer hem wort edick ende
galle te drincken ghegheuen. Denct ooc hoe
dit

dit doorsneet dat moederlijc herte Marie/ doen si hē hoorde clagē van grooten dorst/ ende nz helpē ē mocht Maer aldermeest/ want si verstont sinen inwendighen dorst die hy hadde tot der menschen salicheyt. Ende dat soo luttel menschen hem in sinen dorst souden lauen/ dye hen door warachtighe dancbaerheyt zijns bitteren lijdens deelachtich soudē maken. Denct oft ghi v vet te seer hebt wtghestort tot eenigher spijsen oft dranck. Ende bidt Jesum dat hy v wil gheuen dat ghy hē in sijnen dorst moecht lauen/ ende hem offeren wijn der vierigher deuocien ghemengt met mirre des steruens ende wtgaens ws seluen ende met galle der warachtigher penitentien/ ende dat hi v begheerten altoos tot meerder vierichheyt ende volmaecthent wil onsteken. Voort soo denct/ doen hy den edick ghenomen hadde dat hy seyde/ Het is al volbracht. O sondighe mensch hebt nū

eenen

eenen sekerē hope eñ sijt wel getroost/ want
alle tghene dat v ghebreect tot uwer peni-
tencien/ dat heeft Jesus met sijn bitter pas
sie eñ swaer pijne eñ penitencie voldaen.
Hebdi veel sonden ghedaen/ ende is v peni-
tencie cleyn gheweest/ en sijt daer om niet
cleynmoedich/ maer hebt betrouwen/ ende
doet een luttel penitencien en vermoechdy
niet veel/ eñ sijt dācbaer eñ gedachtich sijns
bitteren lijdens/ eñ dat v dan gebreect sal hi
voor v voldoen die gheen sonde ghedaen en
heeft/ maer heuet al te mael om ōsen wille
gheleden/ eñ hi wilt ons zijn verdienstē mil
delijc mededeelē/ eest dat wi hem danckbaer
sijn/ eñ dat metten wercken na ons crāc ver
moghen bewijsen. Denct hoe ongelijc dat v
stātaftichept is by die volhardichz Jesu die
om geen lijden oft pijnlijchept van buyten
noch om gheen bangichept van binnē van-
den cruyce en is ghesceydē/ maer heeft sijn
Phil. ij. ghehoorsaemheyt getrouwelijck volbracht
totter doot toe/ ende en laet v niet verdrie-
ten om sijn liefde een cleyne corte eñ lichte
ghehoorsaemhz te volbrenghen/ die so swa-
ren pijnlijckē langhe gehoorsaemhz niet en
heeft achterghelaten om uwen wil. Ende
bidt hem dat hy alle dat ghi ghedaen hebt
eñ noch doen sult/ in dye vre ws doots wil
ontfanghen in die vereeninghe sijnder hey
lichster volmaecter verdiensten/ eñ hem aē

ghe-

ghehaem maken wil. Vergadert nu alle die crachten uwer zielen eñ ouerdenct met diepen medelijden in wat lastigher onsprekelijker pijnen v ghesontmaker drie uren lanck leuende ghehanghen heeft aenden cruyce/ niet hebbende in eenich zijnder leden oft sinnen gheheels oft sonder pijnen. Siet hoe iämerlijc dat zijn doorwont hooft neder hägt op zijn zeerighe borst/wat harder stooten ende stootsel zijnen doorwonden rugghe hadde op dat enghe bedde des cruys: hoe dye scherpe viercante naghelen sneden door zijn doorwonde handen ende voeten/ hoe dat zijn aderen ende zenuwen zijn ghebarsten ende gheschoert/eñ alle zijn leden wt een ghespröghẽ/in dusdaniger ellendiger pijnẽ hägẽde/

soo heeft dye wreede doot dẽ Heere des leuẽs mz sterckẽ ghewelt ghewont.

Doen hief hy zijn zeerighe gewont hooft op eñ neychde dat tot zijnder bedructer moeder waert

in

in een teeken zijnder droeuigher scheydin-
ghe / ende hy verhief zijn stemme ende riep
seer luyde met bitteren tranen / segghende:
Lu. xxiij Vader in uwen handen beueel ick mijnen
gheest / ende met dien / neychde hy zijn heyli-
ghe hooft neder / ende zijn suete leden recten
haer wt / ende zijn stijf geworden / zijn oogen
loken hem toe / ende sijnen sueten mont is o-
pen blijuen staen. Denct hoe dat moederlijc
herte te moede was / doen sij haer lief kint
sach / hem so pijnlijc ter doot waert scicken /
ende soo deerlijc roepende sijnen gheest ghe-
uen / ende dat sij hier alleen moeste blijuen /
in grooter droefenissen ende verdriet. Laet
v desen pijnlijcken doot eñ druckelijcke wee
zijnder lieuer moeder ter herten gaen / ende
ondersuect v seluen oft ghi oock daghelijcx
arbeyt om meer ende meer v seluen te ster-
uen om die liefde ws bruydegoms die om u-
wen wille ghestoruen is. Denct oft ghy allẽ
v begheerten / wille / ende meyninghe / ende
alle dye crachten uwer zielen gheheel geset
hebt inden wille Gods / so dat ghy v seluen
gheheel ouer ghegheuen hebt inden handẽ
ws ghecruysten bruydegoms / die om uwen
wille zijn leuẽ geset heeft in die handẽ zijns
hemelschen vaders.

¶ Des noenens.

Neemt v maeltijt metter minnender
zielen opdẽ berch der bitterheyt / ende pluct
die

die vruchten des geschoorden palmbooms/ ende eedt dat ghebraden vleesch des onbevlecten lams dwelck daer ghebraden is int heetste der sonnen zijnder Goddelijcker liefden. Drinct den rooden wijn zijns dierbarē bloets/dwelc so mildelijck om uwen wil wt ghestort is/ende drinct oock den claren rijnschen wijn zijnder bitter tranen dye hy ghe schreyt heeft aenden heylighen cruys ende in alle zijn heylich leuen/ ende bidt hem dat se v moeten zijn in een afwasschē allē uwer ghebreken. Amen.

¶ Nae die maeltijt.

Neemt v ruste ouerdenckende hoe dat Jesus drij vren doot ghehanghē heeft aenden crvyce/ ende hoe dat in zijn doot die eerde ghebeeft heeft / die steenen geschoort zijn / ende dye grauen gheopent / ende bidt hem dat hy v herte wil schoorē door oprechte medelijden eñ dancbaerheyt zijnder bitterder passien ende heylighen doot. Mathei xxvij.

¶ Ten een vren.

Ouerdenct hoe die gebenedijde ziele Christi met grooter claerheyt ende glorien is ghedaelt neder ter hellen/ Eñ hoe dat dye droeuighe moeder ghebleuen is onder den cruyce. Denct hoe dicke sij dat cruyce met droeuigher herten aensach/ende met menichfuldighen tranen/daer dat ghebenedijde bloet neder liep/ ende die eerde die met sijnen precioser

ciosen bloede bedropen was custe met grootter innichept/ soo dat haer aensicht gheheel bloedich was. Helpt haer beweenẽ dẽ doot haers lieuen kints / ende bidt haer dat sy v wil bystaen in allen v becoringhen tribulacien ende banghicheden dye haer sone ouer v verhenghen wil. ende dat sy v wil beschermen van alle perikelen ende listighe strickẽ des vyants / ende dat sy v wil verweruen een recht mededooghende herte / ende ghestadighe ghedenckenisse der bitter passien haers lieuen kints/ op dat ghy in ghewariger liefdẽ altoos met hẽ vereenicht moecht blijuen. Amen.

Ten twee oren.

Joan. xix

Ouerdenct hoe dat dye doore des leuens/

dat ghebenedijde herte ōs behouders mz eẽder speere gheopent is / daer ter stont water ende bloet wt liep in verghiffenisse onser sonden. Haest v nu o minnẽde ziele te comen tot uwen ghe-

geminden aenden cruce / eñ hebdi wt vreesen ende scaemten altijt achterghebleuen / coēt doch nv met betrouwen tot hem. Want hiet hi hangt met gheneychden hoofde om v te cussen / sijn armen wtgherecht om v te omhelsen / zijn handē doorslagē om v minne lijck te gheuen soo wat ghy van hem begheert / zijn herte gheopent op dat ghi daer in vrijelijck soudt moghen rusten ende aenmercken dat hy v lief heeft / ende om v daer in te verberghen voor alle die v veruolghē / zijn voeten ghenaghelt om eewelijck bi v te blijuen ende alle zijn lichaem wtgerect eñ ghewont / om hem seluen v gheheelijc te gheuen. Denct oft v herte ooc ghewont is met ten speere zijnder Goddelijcker liefden / dat is / oft ghi hem wt allen die crachten uwer herten ende sielen lief hebt. Ende bidt hem dat hi v wil gheuen door stadighe oeffeninghe der duechden der heyligher ghedachtē ende der vierigher begheerten hem altoos lieuer te crijghen.

Te vesper tijt.

Overdēct hoe dat Jesus vāden cruce ghenomē is / eñ van zijn lieue moeder eñ andere vriendekēs seer bitterlijc beschreyt is. Ende leest oft singt die vijf psalmen der vesperen ter eeren zijnder vijf heylige wonden sydi gheestelijck / maer sydi weerlijck soo leest in dyer seluer eeren vijf pater noster staende aen ternys oft knielende / Joan. xix

daer v deuo-
cie meest toe
verweckt wort
ende bidt den
Heere dat hy
v vergheuen
wil dat ghi hē
so dicwils we-
der om aen-
den cruyce ge-
slaghen hebt
ouermits v
sonden / dat
ghi hem we-
derom daer al moecht versoenen ouermits
wercken der warachtigher penitentien / eñ
dat ghi hem moecht omwinden in dat syn
dael der suyuerder conscientien tot uwer
doot toe. Amen.

Nae die vesperen.

Math. xxvij. Joã. xix. Ouerdenct hoe dat Jesus eerwaerdelijck
begrauen is ende van syn lieue moeder eñ
ādere vriendē seer deerlijc bescreyt. Merct
hier die armoede ws rijcken bruydegoms/
hy waert in een vreemt huys gheboren/ le-
uende opder eerden en hadde hi gheen ey-
ghen stede/ steruēde aendē cruyce en mocht
hē so veel plaetsen niet ghebuerē daer zijn
hooft mocht op lenen/noch hi en hadde soo
veel niet daer hi zijn naectheyt mede bedec
ken

ken mocht / ende nae zijn der doot moeste hy in een vreemt graf gheleedt worden / / wiē dat die eerde ende alle haer volheyt toebehoorde/ eñ bouen al dye eē heere was van hemel eñ eerde. Denct oft ghi v herte ende allē v sinnen ghesloten hebt van alle tgene dat Godt mishaecht/ende bidt hem dat ghi hem in uwer herten begrauen moet door stadige gedenckenisse zijns bitteren lijdens/ende alle zijnder weldaden / Op dat ghy der werelt ende uwer sinlijchheyt gheheel ghestoruē wesende/ der verrijsenisse Christi deelachtich moecht zijn. Amen.

Des auents.

NEemt v collacie ouerdenckende hoe dat Maria ghescheyden is met grooter droefheyt vandē graue/ende is ghegaē opden berch Sion / daer si bleef in grooter droefheyt ende medendooghen des heylighen lijdens van haer lieue eenich kint.

Denct wat droevigher avetmael dat daer ghehouden is van dat lieve geselschap die malcanderen onderling troosten met haren tranen/verhalende wat inden voorledẽ dach gheschiet was. Voecht v by die bedructe moeder/eñ by die vierighe Magdalene/ eñ dien supueren Joannes / eñ dye andere vriendekens ons liefs Heeren / op dat ghy oock met medédooghen beweecht moecht worden/ende bidt haer allen dat si v in alle nooden willen bystaen / eñ besonder in dye vre vws doots.

Des nachts.

Neemt v nachtruste overdenckende hoe dat Maria alle dien nacht overbracht in te beschreyẽ dat bitter lydẽ haers lievẽ soons. Geweẽt met haer die sake van alsoo grooter droefheyt / dat is / v ondancbaerheyt ende onghetrouwichept tot Godt / eñ bidt haer dat sy v wil versoenen met haren lieven sone/ende verkiest haer tot eẽ moeder ende voorsprekersse/ haer vermanende der bevelinghen die haer lieve kint haer dede inden cruyce/ Op dat sy v wil bystaen in allen uwer noot / bysonder in dye vre van uwer doot.

Des saterdaechs.

DEs saterdaechs smorghens vroech overdenct met vasten ghelooue sekeren hope ende met vierigher verlanghen-

der

der begheerten hoe dat Maria was ver-
wachtende ende begherende te sien in glo-
rien ende eeren den ghenen dye si hadde
ghesien vol pijnen eñ schanden / Waer om
dat sij metten anderen niet te graue en
ghinck / maer bleef besloten in haer camer
ken beweenende stadelijck den doot haers
eenighen soons / wiens pijnen ende droeffe
nissen haer altijt teghenwoordich waren.
Denct hoe dye tranen vloeyden wt haer
maechdelijcke ooghen doen si ghedachte
dat droef bitter scheydẽ als haer lieue kint
haer verliet / ende tot Jerusalem ghinc om
al daer te lijden den bitteren doot. Eñ hoe
dat hi int houeken wart schuddende ende
beuende van anxt des doots water ende
bloedich sweet sweetende / dien sy neghen
maenden soo suetelijck hadde ghedraghen
in haren maechdelijcken lichaem ende met
soo grooter blijschappẽ ter werelt gebrocht
hadde, minlijc eñ suetelijc cussende zijn sue-
te mondeken / eñ zijn coude schuddende lede
kens verwermmende in harẽ maechdelijc
ken schoot. hoe onghelijck was haer dat te
dencken by dat verradelijck cussen daer hy
sinen vianden mede ghelenert was. Ende
te dencken op die stemmẽ der enghelen die
so hueghelijc songhẽ indẽ nacht zijnder ghe
buertẽ / Glorie si int alder hoochstẽ Gode /
bi dz wreet ghecrijsch eñ geroep der booser
Joden

Joden die daer quamen om hem te vanghē ende onghenadelijcken te handelen.

Ten.viij.vren.

Ouerdenct hoe dat moederlijck herte te moede was/ doen si ghedachte sijn pijnlijcke gheuanghenisse ende dat wreede bindē/ ende dat iammerlijc hanteren. Hoe si met haren alderliefsten sone leefden / hem stootende/slaende/treckende/ met voeten tredēde / ende met sinen heylighen hayr sleypēde/ sijn minlijcke ooghen met vuylen sladden verbindende/sijn schoon suet aenschijn eysselijck bespouwende/Dien sy met soo grooter eerwaerdicheyt plach te tracteren / ende met onbegrijpelijcker sueticheyt aen te scouwen/wiens suet mondeken/ ligghende in haren schoot/haer dickwils vriendelijck plach aen te lachen/ende met sijn cleyn handekens haer tranen af te drooghen / als sy bitterlijck weende / haer vertroostende in alder manieren soo hy best mocht na kinderlijcker wijse.

Te.ix.vren.

Ouerdenct hoe haer te moede was doen si ghedachte alle der blasphemien ēn spijtigher woorden die de Joden haren sone gauen in sijn passie / Ende besonder dat druckelijc woort dat hi haer toe sprac aēdē cruyce/segghende: Vrouwe siet daer uwen sone Met hem te voren soo menighe suete rede-

re ende woorden ghehadt hebbende / ende die haer soo dicwils suetelijc plach te vertroosten ende te vermaken ende sonderlinghe seer te verblijden / als hi haer moeder noemde/ende si hem sone / maer nv bekende die maechdelijcke suyuerheyt haer veel verloren te hebben ouermits den naem des moeders.

Des middaechs.

Neemt v maeltijt ouerdenckende de droeffenissen die si hadde als si ouerdachte den smachtighen dorst die haer lieue sone soo deerlijc aenden cruyce beclaechde/dien met soo grooter sueticheyt plach te sooghen/eñ soo sorchfuldelijc mettẽ arbeyt haerder handen opghevoedt hadde.

Nae die maeltijt.

Neemt v ruste ouerdenckende hoe dat swaert des rouwen haer ziele doorsneet als si bekende ende ouerdachte die groote versmaetheyt ende scande die harẽ gheminden sone aengheдaen was doen hi bespot wart eñ als eẽ sot gherekent/eñ als eẽ misdadich mensch/brekende die wet eñ tvolck verleydende/dien si bekendẽ te wesen warachtich Godt/wiens Goddelijc wesen si dicwils in sueter contemplacien opuerheuen zijnde aenschout hadde / ende deuotelijcken aenghebeden.

Ten een vre.

Ouer-

Ouerdẽct wat banghicheyt haer moeder-
lijck herte aenginc doen si ghedachte hoe el
lendich haer lieue kint verlaten was van si
nen hemelschen vader/ende van sinen disci-
pulen/ende vanden volc begheert ende ghe
eyscht was om gecruyst te worden/ dẽ welc
ken voortijts soo grooten menichte vã volc
plach na te volghen om zijn suete woorden
te hooren/van wien die vader ghetuygenis
se ghegheuen hadde op die Jordane/seggen
de: Dit is mijn beminde sone.

Ten twee vren.

Ouerdenct hoe vol rouwen dat het moe-
derlijcke herte was/als sij ouerdachte / hoe
dat zijn mogentheyt ende wijsheyt ẽn goet-
heyt gheblasphemeert wort/doen si riepen/
Ander menschen heeft hi ghesont gemaect/
etc. ende rekenden hem onmachtich/onwijs
ende die alder booste van allen moordena-
ren / die voormaels door zijn Goddelijcke
cracht menigherley siecheden hadde ghene
sen/ende die duuelen verdreuen / ende ver-
scheyden sondaren tot hem comende ghena
delijc ontfanghen ende haer sonden verghe
uen/ende ooc voor die hem cruysten sinẽ he
melschen vader ghebeden.

Nae die vesperen.

Ouerdenct hoe bitterlijc dat si weẽde / wã
neer si ghedachte hoe seer dat hi vanden Jo
den/ dwelck zijn eyghen volck was ghehaet
ende

en̄ veracht was die hi soo seer beminde / en̄ soo veel weldaden hadde bewesen / en̄ noch tans hem sonder eenighe bermherticheyt ter doot begheerden / doē si riepē / tolle tolle crucifige crucifige / non hūc sed Barrabam Neemt wech neemt hē wech / cruyst cruyst hem / niet desen maer Barrabā. Die voormaels vanden ghemeynen volcke seer bemint was ende gheeert ouermits die heylicheyt zijns leuens / en̄ die minlijcheyt zijnder conuersatien / en̄ bermherticheyt die hy hen allen bewees / en̄ die si ouer eē luttel daghen met grooter eeren inghehaelt hadden dien hebben si met alder confusien doen draghen zijn eyghen cruys / ende hebbē hē daer aen ghehanghen met alder scanden.

Des auents.

Neemt v collacie oft auentmael ouerdēckende die liefde die daer heeft gheweest tusschen alsoodanighen moeder ende alsulckē kint / wāt na grootheyt der liefdē heeft ooc groot gheweest die droefhz die si hadde doē si bekēde die ondācbaerhz der mēscē / en̄ dz het bitter lijdē haers ghebenedijden soens aen so menighen mensch verloren soude blijuen

Des nachts.

Ouerdenct / en̄ rust ouerdēckēde / hoe haer te moede mocht zijn wanneer si bekēde / dē genē / die haer plach te vertroostē mz zijn minlijcke presentie / nv van haer genomē te zijn

ouer-

ouermits den alder wreetſten ſcandelĳcke
doot. Nochtans was ſi haer ſeer verblĳden
de van die verloſſinghe des menſchelĳcken
gheſlachts ouermits den doot haers gebe-
nedĳde ſoens/ ende met ontwĳfelachtighe
hope was ſi verwachtende zĳn glorioſe ver
rĳſeniſſe Item ghi moecht ooc des auents
ouerdencken / hoe dat die drij Marien nae
der ſonnen ondergane coſtelĳcke ſalue be-
reyden/ eñ ghinghen totten graue alſt noch
doncker was/ Maer Maria die ghebenedi
de moeder Criſti die ſo vaſt geueſticht was
door den heyligen gheeſt daer ſi vol af was
verwachte met warachtigher ſekerheyt die
glorioſe verrĳſenis haers eenighen ghebe-
nedĳden ſoens ende Heere.

Des ſon
daechs.

Ouerdenct
des morghēs
vroech / hoe
dat dye Hee-
re Jeſus ind
dageraert co
mende m eē
grote ſcare d
engelē tē gra
ue/ weder aē
ghenomen
heeft zĳn glo
rioſe

rioſe lichaem/ eñ is door zijn eyghen cracht
verreſen vander doot/ende met beſlotenen
graue wtghegaen/Ende ter ſtont heeft hy
hem gheopenbaert zijnder weerdigher ghe-
benedyde moeder(die daer bitterlijc ween-
de ouerdenckende zijn voorleden paſſie) mz
een groote menichte der heyligher enghe-
len/in blinckende cleederen/ ende met een
vrolijc aenſicht/ſegghende: Weeſt ghegroet
mijn alderliefſte moeder. Denct hoe dat
moederlijc herte verblijt was/ doen ſi haer
lieue kint ſach onſterffelijc ende onlijdelijck
te ſine. Denct oec hoe eerwaerdelijc ſi hem
aenbadt eñ met innighen tranen ouermits
blijſchap omhelſde eñ cuſte/ ende hoe vrien-
delijck ende ghenuechelijc dat ſi tſamē ſpra-
ken/doen is alle droefheyt in blijſchap ver-
andert. Werpt nv oec van v alle droeffeniſ-
ſe/ende ghi die den doot Chriſti met bitter
heyt hebt beweent/ verblijt v nv van zijn
der glorioſer verrijſeniſſe/ wāt hi en ſal nv
voort aen niet meer lijden/ ende ſtaet op mz
hem wten graue uwer ghebreken ende ver
ſuemeniſſen/ ende en laet v niet verdrieten
hier v ſeluen te ſteruen eñ v ſinlijcheyt ghe-
heel te verwinnen om die liefde ws glorio-
ſen bruydegōs/op dat ghi hier na eewelijck
moecht leuen. Denct oft ghy in allen v lijdē
ende teghenſpoet den Heere der heeren mz
goeden betrouwen ende lijdſaemheyt hebt
ver

verwacht / Ende bidt die gebenedyde moe-
der Godts door haer blijschap dat si v in al
le saken wil vertroosten/ende van haren so
ne v vercrijghen een oprecht geloove/ seker
hope/ende warachtighe liefde tot Godt en
de tot uwen naesten euen mensch.

Ten acht uren.

Math. xxviij. Overdenct met wat neersticheyt eñ vie-
righer begheerten Maria Magdalena eñ
die andere tsmorghens vroech met costelij-
ke salue ten graue ghegaen zijn. Gaet met
haer door vierighe begheerte ende vast op
set der duechden om den Heere te soeckē in
nieuwicheyt des duechdelijckē leuens. En-
de ghelijc si niet achterwaerts en ghinghē
ouerdenckende die swaricheyt des steens/
oft wt vreesen der wakers / Alsoo en gaet
ghi oock niet achterwaerts/aenmerckende
die swaerheyt der penitencien / eñ dat ster-
uen ws selfs/maer gaet voort in vierichent
der liefden ende der begheertē/ ende in vast
betrouwen tot Godt/Want die enghel/dat
is/ die gracie Godts sal v den last der pe-
nitencien ende der duechdelijcker wercken
eñ oeffeninghen licht makē. Merct ooc hoe
Joan. xx dat die twee discipulen als Petrus eñ Joā-
nes ten graue liepen om haren meester te
suecken/die ander discipulen thuys blijuen
de. En blijft ghi niet in coutheyt der begeer
ten/maer suect hem vierichlijck/ op dat ghi

met

met hē ghetroost moecht woꝛdē. Volcht oock nae dat exempel van Maria Magdalena / die bi tgraf bleef als dāder wech ghinghen/ waer om dz si verdiēde Jesum te sien. Eñ en laet u goede oeffeningē niet achter om eeni ghe cleynmoedichz/oft lange vertreckinghe eñ onthoudinge der graciē/maer staet stan- tastelijc bydē graue eñ neycht u neder door ootmoedichz hēde int graf/ merckende op u seluē/gheen vreemde genuechte toelatende/ maer v̄smadēde al dz tijtlijc is. Sonder twij- fel al woꝛt u zōtijts dē inwēdighē troost des geests ōtrockē/ oft al schijnt u dye Heere vā hē te verdrijuē dat ghi zijn voetē met Mag dalena nz en moecht cussen/ hy en sal u noch tās nz v̄latē maer suect hē volhardelijc / alst zijnder goethz believt eñ u salich is/soo sal hi

tot u comen eñ u vertroosten/ eñ ghy sult hē altijt by u hou dē/ wāt hi nie- mant en v̄laet die in hem be- trouwen/ende hem ghetrou- welijck suec- ken.

¶ Nae dye misse.

Ouer

Ouerdenct hoe dat Iesus Petrum open-
baerde/hem minlijc trooste/ ende zijn sondẽ
vergaf. Desghelijcx hoe dat hy openbaerde
Joseph vã Arimathea/ende sint Jacob dye
minder. Neemt hier wt eenen sonderlingen
troost/aenmerckende hoe dat die suete Hee
re niet en vergeet noch en verlaet dye hem
suecken ende in hẽ betrouwen ende hopen/
hoe sondich dat sij zijn oft gheweest hebben
maer helpt eñ troost eñ verlost dye/ alst tijt
is/ende hem belieft/eñ dien proffijtelijck sal
zijn. Daerom wildy met desen verblijden/so
arbeyt Petrus te sijne in gehoorsaemheyt/
Jacobus in sterckheyt/eñ Joannes in voort-
ganc der duechdẽ/eñ blijft daer volhardich
in/ dye Heere Iesus sal sonder twijfel door

zijn Goddelijc-
ke gracie v vi
siteren eñ sue
telijc vertros
sten.

¶ Des mid-
daechs.

Lu xxiiij Neemt v
maeltijt o-
uerdenckẽde
hoe dz Iesus
opẽbaerde dẽ
twee discipu-
len gaẽde nae
Emaus

Emans/ende veynsde hem verder te gaen/ om dat hy van hen ghenoodt/ gebeden/ eñ ghetrocken woude zyn / Ende liet hem kennen int breken des broots . Bidt hem dat hi in alle perikelen ende twijfelachticheden bi v wil blijuen met zijnder Goddelijcker gracien/ende v bewaren wil dat ghi niet en moet dencken/ spreken/ noch doen/ dan so hem behaghelijck is/ ende uwer sielē alder salichst. Amen.

Nae die noene.

Neemt v rust ouerdenckende den vredē die Jesus sinen discipulen kondichde doen hi hem openbaerde op den paeschdach tsauents daer si saten met beslotender doren/ ende bidt hem dat hi v wtwendighe sinnen Joan. xx

wil sluytē teghen alle becoringhen/ eñ dye crachten uwer zielen met hem ver eenighen/ op dat ghy hem hier in gewarighen vredē met uwē naesten/ eñ in gerusticheyt des herrē vā binnen

G

nen / moecht dienen / ende hier naemaels den eewigē vrede met hem besitten. Amē

Ten een vren.

Ouerdēct hoe dat hem Jesus sinē discipulen openbaerde opdē achstē dach nae zijn verrijsenisse/ eñ liet sint Thomas zijn wonden tasten. Bidt den Heere dat hi v gracie wil gheuen dat ghi hem metter herten altijt moecht bekennen ende vastelijc in hē gheloouen/ metten monde belijen danckē ende louen/ ende metten wercken vierichlijck dienen ende eeren. Amen.

Ten twee vren.

Joā. xxi. Ouerdenct hoe dat hem Jesus vertoōde aen die zee Tyberiadis/ ende gaf hen vanden ghebraden visschen te eten. Volcht die Apostelen na indē arbeyt/ ende stantafticheyt/ ende ghi sult met hē vertroost ende ghespijst worden. Arbeyt ende en houdt nz op/ ende en wort niet moede / noch en rust niet/ maer werct altijt vromelijck/ ende en suect anders gheē oeffeninghe dan ghi begonnen hebt/ Die oeffeninghe des leuens ende lijdens Christi/ ende steruen ws selfs om zijnder liefden/ ende blijft daer volhardich in al vertrect die Heere somwijlen/ hi en sal v niet onghetroost latē / hi proeft v/ eñ hi sal v ten laetsten metter proeuinghē gunnē daer ghi om arbeyt/ eñ treckē v tot hem met veel vruchtē/ door een gewarich beken-

bekennen/smaken eñ medelyden zyns bit
teren lydens. Och Heere helpt doch myn
cranchept wãt sonder v en vermach ic nz.

Nae die vesperen.

Ouerdenct hoe dat hem Jesus sinẽ disci- Mar.xvi
pulen openbaerde als si etende waren/ en
de heeft met hen gheten / ende haer onge-
loouichept ghestraft / ende daer nae heeft
hi hen beuolen te gaen opdẽ berch vã Oli
ueten/daer hi hem seluen anderwerf opẽ-
baerde/ Ende oorlof nemẽde vã zyn lieue
moeder so heeft hyse vriendelyck ghecust.
Desghelycx heeft hi eenen ieghelyckẽ van
sinen discipulen bisonder ghedaen / Eñ hẽ
al te samen ghebenedydende so is hi met
opgheheuen handen ten hemel gheuarẽ.
Denct wat blyschap dit Marie gheweest Mar.xvi Lu.xxiij
is/doen si sach dat haer lieue kint met dat
selue lichaem dat hi vã haer aenghenomẽ
hadde clam bouen alle hemelẽ. Verblyt v
nv met uwen bruydegom die nv so glorio
selijc eñ grootelyck geglorificeert is/ ende
heeft ruste ontfangẽ van alle sinẽ arbeyt/
soect hem wt allen uwer herten eñ laet v
ghedachten by hem zyn/ volcht hẽ nv met
ter begheertẽ versmadende al dat vergãc
kelyck is/op dat ghi hem/als dẽ tyt coemt
ooc moecht volghẽ metten lichaem / ende
bidt hem dat hi v gracie wil gheuẽ/ daghe
lycx van duechden in duechden op te clim-

men/op dat ghi hem naemaels eewelijck moecht aenschouwen daer hi gloriooselijck sidt ter rechter hant zijns hemelschē vaders.

Des auents.

Act.i.ẓ ij

NEemt v maeltijt o-uerdenckēde mꝫ wat vieri gher begeer-tē die Apostelen verwachtende waren dye beloeftenissen die hē ghedaē was/ blijuende in der stadt / also Jesus ghebodē hadde. Eñ opdē thienstē dach so is die heylige gheest nederghedaelt met grootē gheruchte ende heuet tgheheel huys veruult/ende die herten van een yeghelijc onsteken metten brant zijnder Goddelijcker liefdē/Bidt ghi ooc in ootmoedicheyt/verwachtende den Heere in lijdsaemheyt/biddende sonder ophoudē/ niet twijfelende/hy en sal v warachtelijck seynden zijn Goddelijcke gracie/wāt hi is warachtich in zijn beloeftē. Bidt hē dat hi v bequaē wil makē ō zijn Goddelijcke gracie te ontfanghē/eñ dat

ghy

ghi die weerdelijc bewarē moet / op datse in v niet ledich oft te vergheefs en si.

Des nachts.

Neēt v ruste ouerdēkende hoe dat ons v̄losser Jesus nv is sittēde ter rechter hant zijns hemelschē vaders eñ hoe hi / ōs scepper/behoud/ons vader eñ broeder/onse aduocaet ghewordē is bijdē vader der moghētheyt. Itē ghi moecht ooc denckē hebdi dē tijt/die conuersatie van dye suete moeder Godts Maria/nae die opuaert haers gebencdijden soons/ eñ hoe gloriöselijc dat si opghenomen is/ende met siele ende lichaem verheuen bouen alle choren der enghelē / daer si een midderlersse is tusschen harē ghebenedijden sone ende den sondighen mensch. Nv bidt die gebenedijde moeder eñ maget Maria dat si uwer ghedachtich wil wesen

by

bi haren lieuen sone/ eñ dat si v gracie van
hem wil verweruen/dat ghi die bitter pas-
sie ende doot ons liefs Heerẽ altijt in v her
te moecht draghen / eñ al dat v ouercoemt
lijden / eñ met blijder herten ontfanghen
ter liefden van hem die soo veel om ons ge
leden heeft/Hier af sept. S. Augustijn: Wil
di wetẽ wie Godt meest lief heeft/so mer
wie blijdelijcst om Godtswille alder me
Mat.xxv lijdt. Denct ooc hoe dat die Heere ten wt
sten daghe weder om sal comen ten ordeel
om eenen yeghelijc te gheuen nae dye ver-
dienste zijnder werckẽ/den goeden deewich
leuen/den quadẽ deewighe verdoemenisse.
Bidt hem dat ghi v leuen moecht schicken
na zijn Goddelijc behaghen / op dat v ziele
wten lichaẽ sceydende sonder middel mach
comen tot harẽ scepper / daer si hem sonder
eynde loue eñ ghebenedije met allen heyli-
ghen inder eewicheyt. AMEN.

¶ Dit boecxken is gheuisiteert by M. Pee
ter Curtius/Doctoor inder Godtheyt/ en-
de Prochiaen van sinte Peeters kercke tot
Louen/den thiensten dach van Nouember.
Anno. 1550. Petrus Curtius.

¶ Gheprint tot Louen inde Borchstrate/
inden Lupaert / by Anthonis Maria Ber-
gaigne/gheswoꝛen boecprinter. Int iaer ōs
Heeren. M. D. ende. LI. den. v. dach
van Meerte.

Löwen, A. M. Bergaighe
5. März 1551

+ 10492

[illegible]

cc mē

51 lvs
40 handcoloured
miniatures in
text
one coloured capital